

מאחר שמנודה לרב מנודה לכל העיר והוא עבר והחזיקם לטובים וליראים ואם החירו הוא החר בלי רשות החכם שיגדס לכבודו ולכבוד אביו וגם על הסכמות שעברו ואם כל הקהל הם במכשול שהם מחפלים עם אלו הד' מנודים ומחורמי' מנחה טעמים :

יאף גם זאת שהסכמת הממוינים מבקשים לבטלה ועל הכל יתגדל הסדו עמנו להודיענו הכל בפרטות על הן ועל לאו ואחרי דברו לא ישנו כאשר דברו דבר מלך שלטון וגם כי החכם ואחרים עמי רבים ונכבדים הורו מה שהורו על דבר זה לא סמכנו עליהם וימחול לנו כבודם ושלחנו ליה למר כי על דבריו אנו נשענים ולחשובתו הרמחה אנו בטוחים ושלוס רב למר ולכל אוחבי חורחו אמן :

חשובה ראה ראיתי הסכמת ק"ק לורקא וק"ק טולידו והיא תקנת ותיקין ואין כח ביד שום אדם להחירו לפי שהיא לדבני מזהה וכל תקנה שהיא לדבר מזהה אין כח ביד שום אדם להחירה וכך השיב הרשב"א על קהל שהסכימו וגזרו חרם שלא לשחוק בקוביא ואח"כ ראו להחירה שאין כח בידם להחירה מהטעם שכתבתי ודברי המערער על ההסכמה היא הם בטלים במיעוטם ואין בהם ממש כמו שיפה כתבו והוכיחו החכמים השלמים המשיבים כדן וכהלכה וכל העובר ההסכמה הוא' הוא נכשל בחרם וגדול עונו מנשוא והמחזיק בידו או שיש בידו למחות ואינו מזהה עמיד ליתן את הדין :

ומה עוב ומה יעיס היה לק"ק שלום להחזיק בשמם ולהתחבר עם אחיהם ולהתחבר עם השחי קהלות כאשר היו מימי קדם קדמחה כי בזה יקלשו שם שמים וחרבה עבודה שמים מנחה פנים מבוארים וגלויים לעין כל וישמו גבולם שלום באמת מפיל אני חננתי לפניהם ינכחו דברי באוניה ויחירו מחוכם כל נד מחשבה המעכבת וחוללת בפני זה רק ייהדו לבס לעבוד' שמים וישמעו דברי חכמי' ומידוחם כי שומע להם ישכן בטח והיה זה שלום נאם האציר

יוסף נבמה"ר אפרים קארו זלה"ה

מבלי שיהיה להסכמה האמת החרה עולמית עד תשלום ה"ל וכל מי שיעלה על לבו הן יחיד הן רבי' לבטל זאת ההסכמה עד תשלום ה"ל ארור הוא ביום ארור הוא בליה ארור הוא בשיכבו ארור הוא בקומו ארור יהיה מפי עליון הגורל ארור יהיה מפי מלאכי הגבורה יהיה בחרם יהיה בגידוי יהיה בשמחה בעה"ז ובעה"ב מבלי שיהיה לו כפרה עולמית שההסכמה האמת היא מקוימת ומאשרת עד תשלום ה"ל מבלי שיהיה לא כולה ולא מקלחה שום ביטול בעולם ועל המקיימה והמחזיקה להיות עוזר לאמת ולתיקון ההלכות יבדוק מפי עליון וחתמו בה כל חשבי הקהלות :

ויהי בראותם כי כלחה אליהם הרעה על כל הסכמות והגידוין שעברו החשובה שלשו היא שעלה על לבם טיגל לאחר נחרים גם אהנו לחכם ולכל מי שקורא אותנו מנודים ומחורמים ובחושבם שהחרם או הגידוי שאינו מפי חכם שאינו גידוי הלכו נכח כח וסיתו ברני כסף ללומד א' שמו רבי שלום ימעט מהבל שמו והקימוהו לראש ולקלן בקרב עמו להיות המשרה על שמתו בשם חכם יכונהו ולרבי ריבם כנגד החכם הוקן שמוהו והוא נחרה ועליון יתן קולו ונחשטף בטלית שאינה שלו ולא הביאו אין בכל מה שעשה בקול רעמים כי מלא ידיו דמים ונחערב עם שוים מנודים ומחורמים אנשים רקים ופוחים ייקשים ונלוזים דבר ה' ביום ונכנס בעובי הקורה כי היכי דלימטי ליה שיבא מכשור' מהחכם והאלדירה וחללה מעשהו זר עבודתו נכריה וחושיה נחה ממנו והחזיק עמנו לרב גדול ורב אלוף עי"רס והחיר לכל מנודה ומחורס כאלו היה בידו להחרימם ועל הראשונים עוי פנים הבח לגאיונים היינו מלטעים וזה בא להוסיף אמרים מי המרים המאחרים ואם אחי עליון גאוותו התאוו תאוה והיו לזעוה בכלוא דלא מבע דמא כי במלחמ' הוסיפו סרה זעם ועברה בהיותם נוזבים בטלויים וסרבים והמה בכחובים מפורסמים בחטאות ואשמים במארה יהיו נארים חסרים בורים רקים עד מעמקים מה יעשה ליום פקודת כל שישנו בלמידה נוסף גם הוא על שונאי החורה פרץ ויעבור מעברה פשט כחוגת היראה וזרנו נסתרה דורש דמים לא זכר דרך דמים עגוים אחרי דרך מבוא העם המתאוו לעורר מדעים מרחח לזעה מסער לבש אדרת שע"ר למען כחש ולדבר קשות שזת שח השערה להיות ביושב אהלים ולהחל החוליים נתן בים מריבה דרך ובמים עוים נחובה משיב רעה חמת טובה :

גם על זה יבא חשבת האדון אם עשה כהוגן

דיני שחיטות וטריפות

סימן רז

ענה היולת מרשה מתחת ידו

א שאלה ענה שדוק לאחריו וילאח טרפה מתחת ידו אם מעבירים אותו ואם הוא גאמן למקור בשר :

דברים אסורים וסבור שהם מותרים שאין מעבירין אותו
הולך האיש הוא מותר לקנות ממנו בשר ומיחו הכל
לפי מה שהוא אדם דבלאו הכי צעין שיוחזק כשטרות
כמ"ס הרמב"ם בסוף פ"א מהלכות מאכלו' אסורות
נאם הנציר יתק' כשהר"ר תפנים קתרו ז"ל

סימן רח

טבת דלא אשגח באוגרת

ב עלה דהאי עובדא דאחרמיא בהאיך קרחה
דאחכאשו רבוחא על דברת טבחי קהלחא קדישא
למידע אי הוו בקיאי או לא ואשכחא חד מנהון דיהבו
סניגא בדיה למבדקיה והוה ביה פנימה אוגרת ולא
אשגח ביה ולא הרגיש כלל וחד מרבוחא הורה דמשום
הא אין לאעבוריה משחיטתיה וחד הורה דפשיטא ופשיטא
דאיח לאעבוריה דברירא מילחא ליה ליה הרגשה
כלל ולית ליה חקיקא מלאן ולהבא דחוש המשוש חרפה
היא לו :

ואנא אסחפקנא אליבא דמאן נאמר נחוי לאעבוריה
עלה דבשרא ששחטה לשעבר אי הוייא למפרע בספק
נבלה ונפקא מינה לכלים או לא והורה דאפי' דמדינא
ראוי לאעבורי' לית ליה הרגש כלל מ"מ כל מה ששחט
למפרע בחוקת כשר הוי וק הוא הדין נמי כל היכא
דמעבירין ופסלין ליה לטבחה :

ומפני דהוייא הלכה למעשה הנה בחתי לשרטט
לקלישות דעמאי כסברא קמייתא דב"ד אין לאעבוריה
וכל היכא דמעבירין ליה דאיחסר כל הבשר למפרע
וכלים נמי אסורים וזרימים טהרה או שבירה ואע"ג
דאשלי רבצבי קא שרו בהאי ואני זעירא דמיא לעשבא
דגדיל בעיץ שאינו נקוב אף גם זאח כיון דהוייא
מילחא דחלייא באיסור וחיחר דמיא באפאי הלכה
רווחת דהלכה למשה מסיני קרינא עלי אין חכמה ואין
עלה ואין חבונה לנגד ה' :

ואע"ג דההיא דחולק פרק הכל שוחטין דאמר רב
הוגא האי טבחה דלא סר סניגא קמי' חכם משחיתין
ליה ורבא דאמר מעבירין ליה ומכריזין ליה אבשר
דטרפה ולא פליגי כאן במלחא סכיני יפה כאן בשלא
נמלחא סכיני יפה משמע דמיירי בטבחה מוכר בשר דאי
מיירי בשוחט לאחרים א"כ מאי האי דקאמר מעבירין
ליה סני דלימא מכריזין אבישריה שהיא טרפה אלא
על כרחין למימר כפרש"י ז"ל מעבירין ליה מאומותיה
שלא ימכור בשר עוד וחו דאי מיירי בשוחט לאחרים
א"כ מאי האי דקאמר רבינא היכא דליכא נמלחא

חשובה לכאורה נראה שאסור לאכול בשר היוצא
טרפה מחמת ידו כדאיחא בפרק זה בורה ההוא טבחה
כו' נחב הרמב"ם ז"ל בפרק י"ב מהלכו' עדות לומר
היינו דוקא בטבחה שבדוק לעצמו כדמשמע מלישגא
דהרמב"ם וכמו שכתוב בה"מ סי' ל"ד דאיכא למימר
דלא נקט הרמב"ם הכי אלא לאשמועינן דאעפ"י כן
סומכין עליו כל שלא יאחזה טרפה מחמת ידו ומיחו
יש להביא ראיה מדלל נחב רבינו יעקב דין טבחה
שיאחזה טרפה מחמת ידו בהדייא שמה שכתב בסו' י"ז
טבחה שלא הראה סכיני לחכם כו' ואם נמלחא פגומה
מורין אותו ומעבירין אותו כו' יש לבעל דין לחלוק
ולומר דהחם מפני כבודו של חכם נגעו בו ולכן נראה
לי שסמך על מה שכתב בסו' ק"ט המוכר דברים
האסורים מעבירים אותו כו' טבחה שבדוק לעצמו
ומוכר לאחרים ויאחזה טרפה מחמת ידו בכלל מוכר
דברים האסורים הוא :

ולפי זה משמע דטבחה שבדוק לאחרים וינחא
טרפה מחמת ידו אין מעבירין אותו ומ"מ אפילו אה"ל
שך היא סברת רבינו יעקב לא דמי לל"ד דהיינו דוקא
בטבחה שבדוק לאחרים בחנם אבל הכא שנוטל כרששא
מהכשרה הרי יש לו הנאה אם יכשירה ואעפ"י שהנאה
מועטת היא חשוב ש"ש מפני הנאה זו כמו שאמר בה"מ
סו' ש"ז וכל שכן אם היה רגיל לקנות בשר מהגויים
למכור לישראל שהרי יש לו ריוח בשיקנה טרפוח למוכרם
כשלא ימלא כשרות ואפי' אם לא היה לו הנאה כלל
מאחר שרבינו יעקב לא נחב דכשאין לו הנאה אין
מעבירין אותו לא במכין אשינוי להכשירו ועוד שבחשובת
הרמב"ן סי' קס"ה משמע דאפילו שוחט לאחרים בלא
שום הנאה אם יאחזה טרפה מחמת ידו מעבירין אותו
שכתב מפני שהוא פושע כו' עד למיעוט הקפדות בין
איסור להיחר :

ומ"מ יש להאמינו למכור בשר משום שהוא פושע
כו' דשונג היה כמו שכתוב בחשובות הרא"ש ואעפ"י
שבחשובת הרמב"ן סי' קס"ה נחב שאינו נאמן לומר
שונג הייתי שאני הכא שידים מוכיחות שהיה שונג שהרי
לש ידע בדיני בדיקה כלום ואין לומר דהרא"ש לא אמר
כן לענין מעשה אלא דרך משל ומחן ומפני כך לא
נחבה הטור די"ל סוף החשובה מזכיר דלענין מעשה
נמי אמרה שכתב אם עשה בחיוד או שלא חשש כו'
משמע הא אם נחבר ששונג היה כשר והטור לא נחבה
לפי שלא נחב דין טבחה שיאחזה טרפה מחמת ידו בפני
עצמו אלא בכלל מוכר דברים האסורים ואין ספק שמוכר

ודוק ללא כתב רש"י קנסא בכולה שמעמחא חלא הכא
 במלמא סכינא יפה והא דלמרינן בההיא עובדא דהכל
 שחטין איקלעו מר וטורא רוב אשי לגבי רבנן אמרו
 להו ליעיניו רבנן במילחיה דחלי ביה טפלי דמשמע בין
 שמחא בין העברה בין הכרח כולהו היו משום קנסא
 דלוי מדינא וכי משום דחלי ביה טפלי יחירו האיסור
 ולא קושיא דהא דייק רש"י ז"ל במילחיה דרבה בר
 הנינא שמחיה ואעבריה דקא סבר כי קאמר רבא
 מעברין ליה אפילו נמלח סכינא יפה קאמר ע"כ אלמא
 דלוי הוה סבירא להו דרבה לא קמיירי חלא בשלא
 נמלח סכינא יפה דלא הוה מעביר ליה אבל השחא
 דאעבריה על כרחו משום קנסא ומשום הכי אמר
 ליעיניו רבנן במילחיה דחלו ביה טפלי וכיון דלא היו
 משום קנסא חלא מדינא ח"כ שוה בכל מילי בין בשוחט
 לעלמו בין בשוחט לאחרים ורואיה גס כן ממ"ש הסמ"ג
 ז"ל ומה שעשה אין מנדין על כך לפי שלא אמרו להראות
 הכין להכס חלא מפני כבודו של חכם ובזמן הזה חכמים
 מחלו על כבודם לפיכך אין עושין דבר במלמא סכינא
 יפה ואין מנדין על ככה ע"כ וכן כתב הרא"ש ז"ל הא
 קמן בההיא דבזמן הזה דוקא אין מנדין על ככה
 שבמלמא סכינא יפה משום דהויא קנסא וחכמים מחלי
 על כבודם הא נמלח סכינא פגום מעברין ליה משחטתיה
 ומכריזין אביסריה שחט ושישחוט דטרפה ללא לקחה
 מדה דין :

פירוהו ע"ג דלפוס מאי דלכחגא שמעינן דאפי'
 דשוחט לאחרים ונמלח סכינא פגום מעברין ליה מ"מ
 מסתברא דבכי האי גוונא דהאי כ"ד ללא מעברין ליה
 מחרי טעמי חדא דכיון דהעמידו לו לשוחט לבדוק הסכין
 לפני חכמייהו אשפייה ורוב טובי העיר ושלשה גדולי
 ארץ אינא למימר דאיעריפה דעחיה קמייהו וקשקש
 רוחיה כפעמן ובשלמא אי הוה באנפי חרי או תלחא
 יחא ומילחא דבריה הוה דבדיקה הסכין בעי נחת
 רוח ויחובי דעמא וכת"ש הרא"ש ז"ל ח"כ כי הרבה
 לריך ישוב הדעת ויראה שמים לבדיקה הסכין ע"כ וחו
 דבשלמא אי הוה בשעת שחיטה כגון שהיחה יולח
 נבלה מחמת ידו יחא מיהו השחא לא בשעת שחיטה
 הוה וליכא למימר דארבא קשה מן האחרת דכיון דשלא
 בשעת שחיטה היו ולא הרגיש הפגום ש"מ לית ליה
 הרגשה כלל חדא מנעמא דעירוף הדעת דכתיבנא וחו
 דארבא אימא לאידך גיסא דכיון דלא בשחיטה קאי
 לא דק כוליה האי בבדיקה אבל אי הוה קאי בשחיטה
 חק סהדי דמרתת רחא ויירא על נפשו ודייק שפיר כן

סכינא יפה משמע ליה בפרקא דאפי' לגויים לא חזבנן
 וכי טוביא חטא חגוד קא מינגיד דמשום אסורה לתוכרה
 לגויים ליחא דהא כתיב לגר אשר בשעריך חסונה ואכלה
 או תכור לכרי חלא על כרחין איח לן למימר דאיירי
 בעבדא מוכר בשר והכי נמי משמע בהדייה בס:הדרין
 בפרק זה צורר ההוא טבחא דאשחכא דבפקא טרפחא
 מחותי ידיה פסליה רב נחמן ועברי' אול רבי מושיה
 ועופרי' סבר ר"נ לאכשורי אמר רבא ליה דילמא איערומי
 קא מערים חלא מאי תקמחיה כדרב אידי בר אבין
 דאמר החשוד על הטרפות אין לו חקיה עד שיך
 לתקום שאין מכריזין אווה ויחירו אבידה בדבר השוה או
 שז"ל טרפה מחמת ידו בדבר השוה משלו ע"כ :

ועל כרחין במוכר בשר קא מיירי חדא מדקאמר
 פסליה רב נחמן ואעבריה כלומר פסלי משחטתיה ועברי'
 מאומנותיה ועוד דאין אדם חוטא ולא לו ועוד דאי
 בשוחט לאחרים קא מיירי כי יחירו אבידה בדבר השוה
 מאי הוי ובשלמא אם היה נכשל משום חמדה מתוך
 יחא אבל האי דלא משום חמדה מתוך קא אחי חלא
 שלא חש לבדוק אי נמי בחיוד דארבא דחשובה מעלייה
 טפי הוה דרבי מושיה ועופריה כחובה על הראשונה
 חלא על כרחין איח לן למימר דמוכר בשר קא מיירי
 וח"כ לפי זה נידוק מיהו דמתוך כך מעברין ליה
 ומכריזין אביסריה הא לאו הכי אלא כפי הכדון שלפנינו
 בזמנינו זה השוחט לאחרים לא מעברין ליה משחטתיה
 ולא מכריזין אביסריה שחט ושישחוט דטרפה אפילו
 הכי מיחוי לי דמהאי מימרא ליכא למידק הכי חלא
 דארבא לאידך גיסא דבשלמא אי הא דלמרינן מעברין
 ליה ומכריזין אביסריה דטרפה היא משום קנסא יחא
 דקנסינן ליה אביסריה מש"כ לשוחט לאחרים דלא שייך
 ביה קנסא מיהו קושטא דמילחא לפוס קליסוח דעמאי
 דלא משו קנסא קא אחינן הכא חלא דוקא בשמחא
 דמשום אפקרוהא דהחליף פניו נגד הרב משמחין ליה
 בין שמלמא סכינא יפה בין במלמא פגומה והכי נמי
 אביבא דרבינא דאפי' לגויים לא חזבנן הייא קנסא
 אבל בהעברה מאומנותיה והכחי' אבשרי' דטרפה
 פשיטא דעמחא לא משום קנסא חלא משום דאחרת
 חקתיה וכמו שנוכח לקמן בארוכה בס"ד ורואיה לזה
 ממ"ש רש"י ז"ל דאפילו לגויים לא חזבנן והיינו דמלמא
 סכינא יפה מכריזין עליה דטרפה היא משום קנסא
 ולגויים מיהו שבקין ליה לזבוגה ע"כ כלומר דמלמא
 סכינא יפה ליכא למיטרפא מדינא כלל חלא משום קנסא
 מה שאין כן במלמא פגומה דאיכא למיטרפא מדינא

חדקנו הרעה הילךך ב"ד אין להעבירו דמשום ה' לא אחרע חקתיה לא להבא ולא לשעבר ומינה דכל הכלים טהורים :

וימירו היכא דמעבירין ליה לטברו משחיטתו ומכריזין על הבשר שהיא טריפה כגון שנמלא סכינו פגום אחר ששחט בהמה והכריזה והכשירה אי נמי ב"ד למ"ד דלא לטריי דעמיה אלא לית ליה הרגש כלל ולית ליה תקנתא איכא לספקו שחא סופו הוניה על חלחלו שנחלחלו ג"כ לא הוה ליה הרגש אי נמי במוציא נבלה מתחת ידו שחא עד השחא נמי האכיל נבלות וכן כל היכא דמעבירין ליה לטבחא מספיקין על כל הבשר ששחט וקאי כוליה בספק נבלה ומינה דכל הכלים איחסרו מספק נבלה ובעו הכשר אז שצירה וקלא רציה מהיחא דהזכרנו האי טבחא דלא סר סכינא כו' ומכריזין אבשריה משום טריפה ואע"ג דאפשר לדחויי דמיירי בבשר הנמלא בעין אבל בבשר שעבר לא ופקא מיה דכלים טהורי' דייקא נמי דקמי אבישריה הנה בהגהות הנמלאות עכשיו בדפוס קוסטאנטינא רבתי כחוב בהם על האי לישיא' ויש מפרשים דאף הכלים לריכי' טהרה אך קבלתי מהר"ס מורי ז"ל דאין לסמוך עליהם ולא הגהות מיימוניות הם אך אפשר לדיוקי דלמפרע כל הבשר בספק מלישיא' דנקטי כל הפוסקים ומכריזין על כל מה ששחט שהוא טרפה ודוק וחסנא :

ויש לפקפק אמאי נקט תלמודא גם כל הפסקתי ומכריזין אבשריה משום טרפה דלא שייך הכא לישיא' דטרפה אלא נבלה דהא הוכחנו לעיל דמדינא מעבירין ומכריזין עליה ולא תקנס' ואפ"י לומ' דהה"נ דמדינא מעבירין ומכחיזין עליה ולא תקנסא מיהו שייך הכא קנסא קלא דהא לא ודאי נבלה היא אלא ספק דלמלא במפרקא נפגם ואפ"י מכריזין עליה משום טרפה ודאי ולהכי נקט טרפה דכל היכא דאיכא לך קנסא אורחא דסלמודא למינקט לשון טרפה אי נמי אפשר דכיון דהאי נחשד על הנבלה נחשד נמי על הטרפה ולהכי נקט ומכריזין אבישריה משום טרפה כלומר נמי משום טרפה ואיכא לאחויי רציה מהיחא דתקן בחולין שחט אח הושט ונמלאה הגרנרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשחטה ואם אחר שחיטה נשחטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה אלמא דכל ספק דאפשר שיסחפק בשחיט' פוסל ואם כן הכא נמי בהאי דדון דמספקא לן בכל שחיטה ושחיטה ששחט למפרע קיימי טולה בספקא ופסילי :

ואי קשיא דבפ"ק פריך תלמודא לרב חסדא מהאי

מימרא יופא ושקיל וטרי כל ספק בשחיטה לאחויי מאי לאו לאחויי כי האי גוונא ומשי לא לאחויי ספק שהיה ספק דרס ופריך ומאי שיה ומשיי החס דלחילידא בה רשוחא דבהמה הנא סכין איתרמאי בהמה לא איתרמאי דמשמע דאיכא לתרוצי דהאי שיטה לא מחוקמא אלא אליבא דרב חסדא אבל אליבא דרב הונא כל ספק בשחיטה דקאמר כליל נמי סכין ואליבא דרב הונא נמי מתרנא ספיר במאי דקאמרי החוס' ח"ל ועוד יש לומר דהכא טעמא משו' דעגס ודאי פוגם ע"כ דכיון דהא דמשיגין הנא סכין איתרמאי ולא אפסילא בהמה מחמתיה טעמא משום דהוי קרוב לודאי להכשיר דעגס המפרקא ודאי פוגם ח"כ שמשיגין מיהו דאיכא דלא הוי קרוב לודאי להכשיר וכ"ש היכא דהוי קרוב לודאי לאסור דאפילו סכין איתרמאי איפסילא בהמה מחמתיה וכחצו עוד החוס' שם ועוד י"ל דמה לי אחייליד ריעוחא בסכין מה לי אחייליד דבהמה אלא על כרחין הכי קאמר סכין איתרמאי פ"ו ואיכא ספקא טובא שחא בעגס פגמה ואפילו בעור פגמה שחא לא נשחטו הסימני' כנגד הפגימה והאי בספק ספקא ע"כ :

נקטינן מיהא נמי דאיכא דליכא אלא חד ספק בלאוד דשוייא לן ספיקא דסכין בספקא דבהמה גופא וח"כ הכא ב"ד למאן דאמר לית ליה תקנתא להאי טבח כלל לית ליה הרגשה וכן כל היכא דמעבירין ליה מדינא איכא לספקי בכל שחיטה ושחיטה דדילמא בסכין פגומה שחט בתחלה :

ודע דאיכא לאחויי רציה מהיחא דרב דאמ' בהמה בחייה בחוקא איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה נשחטה בחוחה היחר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה ופי' עלה האלפסי שכל שהיא בחייה הרי היא אסורה משום חבר מן החי ואינה יחרת אלא בשחיטה כשרה וכמו כן בסכין שאינו פגום הילכך אם לא נחברר שנשחטה שחיטה כראוי בין בסימנים בין בסכין יפה הרי היא בחוק' איסור עד שיודע לך במה נשחטה כו' הא קמן בהדיא דאם לא נחברר בצירור שנשחטה שחיטה כראוי בין מחמת הסימנין בין מחמת הסכין שהיא בחוקת איסור וח"כ הכא נמי ב"ד דליכא מאן דפליג דלמפרע לא נחברר שחיטה שום בהמה ששחט דבספק סכין פגומה קיימי ואם כן על כרחין כולוה קיימי בספק נבלה :

והא דקי"ל חוקה דרוב מלויין אצל שחיטה מומחין הם מדתניא הרי שנמלא חרנגולת שחטה בשוק

ומחזוי לי לתרוזי ולומר דדילמא לא היא דעד כאן לא קאמר רבן גמליאל החס אלא מפני שהאשה גופה טוענת טענת בריה משנתארסתי נאנסתי ולא קוד' דאי אייתי לא ידעה מאן ידע אבל הבעל טוען טענת שמה שלא ידע בבירור מאי דהוה ואינו יכול לטעון בריה לי שעד שלא ארסתיך נאנסת ומשה' היויח נאמנת ולא אחרע חזקתיה למפרע אקודס שנאמרסרה אבל הכא בג"ד דשוחט גופיה לא ידע בודאי אימתי אבד הרגשו דאפי' השחח שבדקוהו חכמים ולא הרגיש הפגימה הוה סליק ארעתייה דהא ללא הרגיש משום דלא הוה ביה פגם ולא משום דלא הו"ל הרגש ע"כ למימר דלמפרע אחרע חזקתיה על כל מה ששחט דאל"כ נחח דבריד לשערוין אי נמי שאני החס דאיכא מגו ומשה' נאמנת לומר משארסתי נאנסתי וכדלמריין החס בגמרא אלא דאמרי אפי' כרבן גמליאל עד כאן ל"ק ר"ג החס אלא דאיכא מינו אבל הכא מאי מינו איכא ופרש"י דאיכא מינו מינו דאי בעיית טענה טענת מעליית' מהך משנתארסתי נאנסתי כגון טענה מוכח עך איני דלא פסלה נפשה לכהונה וקא אחרה נאנסתי דקא מפסלה נפשה ש"מ קושטא קא אחרה ע"כ אבל הכא בג"ד מאי מינו איכא ומשום הני חרי טעמי לא דמו אהדדי ואע"ג דאליבא דר"י ליכא מינו בההיא דמוכח עך כלל מ"מ אליבא דרב נחמן איחא עיין החס בחוס' ומטעמא קמא דכתיב' דבריא ושמה איכא לתרוזי נמי ההיא דהמדיר גבי מומין דאמריין העמד אשה על חזקת' ואמריין דברשות הבעל נולדה דהיא טוענת טענת בריה מה שאין כן הבעל דטעין שמה ובריא עדיף א"כ איכא למימר דשאני החס דכיון דברשות הבעל נמלאו אמריין כאן נמלאו וכאן היו לפי שאין מחזיקים מומין מרשות לרשות וכמו שחי' הר"ן ז"ל ומינה נמי דנבינות בהמה טרפה אסירי למפרע ולא דמי כלל לנושא אח האשה ולא מלא לה בחולים מהני חרי טעמי דכתיבנא אי משום דכל שחח ושחחא הוי בשחח ואי משום דלא שיך מינו כלל:

אכן לפוס מה שאמרו משם רבינו שמשון ז"ל קשיא דאמר דאין לאסור גבינות מטעם זה שאפי' חמלא לומר שאין הולכין אחר חזקה סו מ"מ שאני הגא דהוייח לה חזקה דאחייח מנה רובא ורוב בהמות כשרות הלכך אמריין דעכשיו הוא דנעריה וכענין שאמרו בענין חזקה בנחובות פ"ג גבי הכינס אח האשה ולא מלא לה בחולים ע"כ ואם כן בג"ד נמי נימא

או שאמר לשלוחו לא ושחט לי והלך ומלאו שחוט חזקהו שחוט אלתא אחינא דרוב מזיוין אלא שחיטה מומחין הם והכי מסקנא בשמעתה' אע"ג דאיח רבוחא דמפלגי בהא ומסקין כרבינא וא"כ הכא נמי מהאי טעמא הוה לן לאכשורי לשעבר ולאו כלום הוא דהני מילי היבא דלא אחרע חזקתיה אבל אם אחרע חזקתיה כג"ד לא מיבעייתא דמכאן ולהבא מיפסל לשחיטה אלא אפי' למפרע כל מה ששחט הוי בספק משום דאיכא הוה דאפסיד ומשוי אנפשיה ממיטוט המליוין אלא שחיטה ולא מומחין ינבו דמאן נימא לן דהשחח הוא דאפסיד ההרגש ולמפרע הוי בחזקה מומחא אי נמי דהשחח הוא דהאכילי נבלה אבל למפרע לא אלא על כרחין למימר דכיון דאיחרע חזקתיה למפרע כולוהו שחיטות ששחט קיימי בספן ורתיא ליה ממ"ש הר"ן ז"ל בהלכות פירק הכל שוחטין ח"ל ואומרים שגבינות ששחטו מבהמה שנמלאה טרפה בשעת שחיטה אסורות ואפי' שיש לבהמה זאת יותר מי"ב השם לא אמרי' כיון שזה ולדי בשעה שזולדה לאו טרפה הוואי נעמידה לחזקתיה ועכשיו הוא דנעריה שחזקה שאינה מצורר' כחומר כגון זו אינה חזקה הא קמן בהדייא אע"ג דבחזקה כשרה הייתה כיון דהשחח אשחכה בה טרפות איחרע חזקת' למפרע ונאמר דמחלה טרפה היחה הגא נמי בג"ד אע"ג דחזקה דרוב מזיוין אלא שחיטה מומחין הן לא אמריין דהשחח אוליא נבלה מחח ידו אלא כיון דאיחרע חזקתיה אמריין דלמפרע נמי הכי הוה: אך קשה מההיא דשינוי בפ"ק דנחובות הנושא אח האשה ולא מלא לה בחולים היא אומרת משארסתי נאנסתי ונסתחפה שדך והלא אומר לא כי אלא עד שלא ארסתיך והיה תקתי מקה טענת רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חייין אלא הרי זו בחזקה בעולה עד שלא חתארס והטעמו עד שחזיא רתייה לדבריה דבשלמא לרבי יהושע ניחא דכיון דבחתלה היחה בחזקה בחולה והשחח אשחכתה בעולה אחרע חזקת' למפרע לגמרי ולריך שחזיא רתייה לדבריה אלא לרבן גמליאל קשייא דמשמע אליביה דלא אחרע חזקתיה למפרע כיון דקאמר שהיא נאמנת לומר משארסתי כלומר דלעולם היא בחזקה בחולה עד שארסה והכין נפסקא הלכתא כרבן גמליאל דוק ואשכח החס בגמרא ואם כן הכא נמי נימא דבחזקת' מומחא ומרגיש הוא והשחח הוא דאפסיד ההרגש אבל למפרע כל מה ששחט בחזקה כשר הוא:

Awkoth Rouchl.

אלל שחיטה ואפי' איחרע חוקתיה לא איחרע אלא
מכאן ולהבא ח"כ חיקשי דמכל שכן מאי דק"ל לדרך
לבדוק דבהמה דאי איחא דסמיכין לחוקה אפי' היכא
דאיחרעאי כ"ש דאיח לן למיטמך בהאי כיון דלחתי
לא איחרעאי וחו דהוו חרי חוקות חוקה דרוב בהמות
וחוקה דשחט' בחוקה היחר עומדת וא"כ אמאי לריכין
לבדוק ולא עוד אלא שאסו' לאכול ממנה עד שחבד'
כדא' באין לרין נטיעה מקטע רגליהון דקציבא ודבעלי
מוח ופרש"י נטיעה ערלה שאמרה חורה להמחין ג'
שים מלאכול פירות מקטע רגלי הקציבים הממחרין
לאכול קודם הפשט ויחיוהו ופעמים שנמלאה טרפה
ע"כ אלא ע"כ איח לן למיחר דהיכא דאיחרעאי חוקה
נגמרי איחרעאי ואפי' למפרע ולא סמיכין אהיהו חוקה
כלל אלא היכא דלא איחרע וכי פרכה ולדיק מי ניחא
חיו' על עמך וצבי בדיקה בהמה לא איחרע חוקתה
עוד ודרך למבדקא ואמאי לאו פירכא היא דשלאמא
לדידי דאזני לחומר' איכא למיחר דאימתי שוייה חוקה
היכא דליחא לדינא קמא כגון ששכח טבח ונטלה או
בא זאב ונטלה דלא חוקמין בהמה לחוקתיה ואחוקי
רעוהא לא מחוקיין וכמ"ש הרא"ש ז"ל שאם נאבדה
הריאה כשרה משום דאזלין בחר רובא ומ"מ אין
מפרסמין הדבר ע"כ וכל היכא דאפשר למבדקא כגון
דאיחא לריאה קמן אע"ג דאיחא לה לחוקה דשרות
עכ"ז חיישין למיעוט טרפות ומחמירין ובדקין להו
אלל לדיק דסבירא לך לקולא דאפי' היכא דאיחרעאי
חוקה לא איחרעאי אלא מכאן ולהבא ח"כ אלמא חוקה
טובה וא"כ מי הריכינו לבדוק אלא ע"כ איח לן למיחר
כדלוחכא:

והעבורה לבי מנמנס על המחירון דכי היכי
דבהמה שנמלאה טרפה בטלה חוקה דרוב בהמות
כשרות לגבה ואמינא דהוא ממייעוט בהמות טרפות'
אמאי לא נימא נמי בהאי שוחט אי מדינא להעביר
דבטלה חוקה דרוב מטיין לגביה והוי ממייעוט מטיין
ולמפרע מה ששחט קאי בחוקה בטלה:

וכיון דאחא לידן הני חרי מימרי דרוב מטיין
ודבהמה בחייה איכא לפקשויה מחדא לחבירתה דמהאי
מימרא דרוב מטיין אלל שחיטה מומחין הן משמע
דספק שחיטה חלין לקולא ומההיא מימרא דלעיל
דבהמה בחייה כו' משמע דספק שחיטה לחומר' וא"כ
סחך אהדדי וי"ל דכולהו איחנהו ולא סתרי אהדדי
דמאי אחרין בחוקה איסור עומדת דמשמע דספיקא
לחומר' היינו ספקא דסימין דדילמא לא נחטכו דיקן

דכין דהייח חוקה דאחייה מכה רובא דרוב מטיין
אלל שחיטה מומחין הן דעכשו הוא דאיחרע חוליה
והפסד ההרגש:

מיהו לקלישות דעמאי איכא לאקשויה חליביה
ז"ל דאין הגדן דומה לרואיה מהגהו חרי עעמי ממאי
דכתיבנא וה"ל קשיא לפום סברת רבינו יונה דהחירו
מדאמרי' נשחטה בחוקה היחר עומדת עד שידע לך כמה
טרפה וא"כ משמע דאפי' נמלאה טרפה לא איחרע
חוקתה למפרע ואפשר דשאני הכא דכיון דהיחה דבהמה
בחייה בחוקה שאינה טרפה ועכשו נשחטה הו"ל מעשה
אחריתי ואזל ליה מעשה קמא הילך אי נמלאה עכשו
טרפה חלין אחר שחיטה:

ויש לחרך בין חליבא דרבינו שמשון בין חליב'
דרבינו יונה דשאני הכא בטרפה דאיח לה לבהמה חרי
חוקות חוקה דרוב בהמות כשרות הן וחוקה דשחטה
בחוקה היחר עומדת ועוד דרוב בהמות כשרות עדיפה
מחוקה דק"ל רובא וחוקה רובה עדיף כדאמרי'
בקידושין ב' עשרה יוחסין ובידה פ' כל היר דחן
חינוק שנמלא בלד העיסה ובלק צידו ר"מ מטרה
וחכמים מטמאין לפי שדרנו של חינוק לטפח והיון בה
בטעמיה דרבי מאיר ובטעמיהו דרבנן ומסיק לרבנן
דרובא וחוקה רובא עדיף פי' רובא דרוב חינוקות
מטפחין בשרים ובגבלות שבאשפה וחוקה דעיסה רובא
עדיף ולקך מטמאין וא"כ הכא דאיכא רובא ועוד עפי
חוקה רובא דרוב בהמות וחוקה דשחטה בחוקה
היחר עומדת ולהכי חלו לקולא ואם אהה משיבני
ח"כ ב"ד נימא נמי דכיון דרובא עדיף ורוב מטיין
אלל שחיטה מומחין הן דהאי שוחט לא איחרע חוקתיה
אלא מכאן ואילך אבל למפרע לא דהשחט איכא לחרוי
דשאני הכא דאיח חוקה אחריתי לאסור דבהמה בחייה
בחוקה איסור עומדת ומס"ה לא שוי רובא דרוב מומחין
לגביה דהא החס נמי איכא חוקה דעיסה ואפי"ה
רובא דרוב חינוקות מטפחין עדיפה מההיא חוקה
שחי חסובות בדבר חדא החס הוא דקא סברי רבנן
דרובא עדיפה מחוקה משום דחוקה עיסה לקולא
ורוב' דחינוקות לחומר' אבל כה"ג דרובא דמטיין
לקולא וחוקה דבהמה לחומר' לא ועוד דשאני החס
דאיחרע חוקתה דעיס' בצלק דביד החינוק ומסייע
ליה לרוב אבל הכא כד איחרע חוקת' דהאי שוחט
פרח רובא לגבי' ואשוי אנפשיה ממייעוט המטיים:
ותו דאיכא למידק ולאחויי רואיה לל"ד דאי לא
נימא הני אלא דלמפרע סמיכין לחוקה דרוב מטיין

הודעתי לכל כי אני מוטל על ערש דוי לזה לא יכולתי להחלפתו לכתוב מנהגיו אלו דברי המדוכה ביסורין והוא העציר

בגון רוב א' בעוף ורוב שנים בבהמה וכן גמי סכין דילמא נפנס בשחיטה אבל בשוחט גופיה לא מספקא לן אי ידע אי לא ידע רוב מזיין אלל שחיטה מומחין הן ומינה דאי איחיה לירא רעותא בשוחט כגון בל"ד דפשיטא דאיחרע חוקתיה ויפקא ליה מרוב מומחין להבא ולשעבר:

סימן רפ

2 אורנו הודינו והדרינו עוינו משגבנו ויושיענו המאור הגדול המאיר לארץ ולדלים עליה אספקלרייא המאירה בזוילא דנהורא הרב המובהק מורינו ורבינו כמהר"ר יוסף קאלו נר"ו אחרי דרישת השלום כו'

ואתה החולק אודי ליה מיהא מיהא בהא דהיכ דראינו שוחט ובדקוהו ולא גמיר בהלכות שחיטה אפילו בפשוטן איגלאי מילתא למפרע דכל מה ששחט קאי בספק נבלה דהא לא ידע ואפי' אמר ברילי שלא שהיחי ושלא דרסחי אין בכך כלום כיון דבשעת שחיטה לא ידע לאזדקורי וכדאמר' בשבועות כל מילתא ללא רמיא עליה דאיינש לאו אדעחיה אל"כ אוף הכא דבדקוהו ולא גמיר בדביקה הסכין ולא די זה אלא לית ליה הרגשה כלל על כרחין איגלאי מילתא למפרע על כל מה ששחט ואפילו אמר ברי לי שלא שחטתי בסכין פגום לא מהימן דכיון דלאו בר הרגשה הוא אם כן כחשן דלא רמיא עליה דמיא כו' ותליגן לחומר' :

באתי א' הקטן להחמק ולהתנפל לדרוש ולבקש מאת שלמות כסא כבוד מלכות חורחך שישקיף וישגיח ויעיין בפסק אשר שלחתי ליד הדרת תפארת-חכמתך על אודות הריאה הדבוקה כולה ואגיד ואספר לפני כסא כבוד חורחך מעשה שהיה כך היה כאשר ראה א' מן החכמים אשר בוו המדינה קוגטרים אשר חבר מוהר"ר יעקב בן חביב ז"ל וראה שהחמיר בענין הדבוקה וחשב שהיא אסורה אליבא דכ"ע נחמבר עם קלח מן החכמים השלמים אשר בארץ האוח והראה להם הקוגטרים ההוא ואז שאלו לבדוקי המדינה לדעת מהם אם מחירים אוחה וכאשר הגידו להם שהיו מחירים אוחה מבלי יפחה היו עושיין ככרוכיא לעיני השמש בפרסום כי אוכלים נבלות וטרפות בישראל וחשבו שהיא אסורה גמורה ושבוזמן הקדמונים אסרוה מן הדין ולכן נכתב הכתב ההוא כאשר הבאתי לשונו בשאלה ושלחו וקראו לכל החכמים הנמלאים במדינה מלבד להכנס השלם כמוהר"ר יוסף בן נר"ו כי לא היו מבדלים עמו ונחמס השלם כמוהר"ר חיים עובדיא נר"ו בעת ההיא לא היה במדינה וכאשר באו קלח מן החכמים הנקראים ראו דברי הקוגטרים ההוא ופלאה דעמם כי איך היו אוכלים נבלות וטרפות ושלחו וקראו כמעט לכל העם בזה והגידו להם איך היו אוכלים נבלות וטרפות ואז קראו לי ג"כ במעמד וכאשר נחמו הכתב בידי כדי שאלחוס בחושבם שהדבר פשוט אמרתי להם שאין זה פשוט כי אדרבא רוב הפוסקים מחירים אוחה ולכן פשט המנהג להחיר ואיך עושיין שאכלמו טרפות בזמן הזה והראשונים קדושים אשר בארץ המה אז השיבו כי ח"ו כי מעולם נהגו בזה איסור והבדוקים היו עושים בזמנינו זה ואני לא רציתי לחמס וקמו קלחם כנגדי ועשו מחלוקת עמוס וטורא בזה אז אמרתי שיבינו בדבר ושאל"כ לך אחר הרוב כמו שהדין נוחן ולא רצו ודברו עם קלח עמי הארץ מקבלותיהם

נמצא העולה עכשיו לעיני פסק הלכה לפוס מה דשקילנא וטרינא דלעולם היכא דאיחרעי חוקה איחרע למפרע לגמרי בכל כה"ג וכל היכא דמעברין ליה לעבחה מדינא כל מה ששחט למפרע בחוקת נבלה איטרפה הוא וכל הכלים לריכוס עברה או שבירה האי כדיניה והאי כדיניה דכוחא אמרינן גבי נחמים דכחם שמתא בחלוק טמא למפרע עד שחומר בדקתי את החלוק ולא מלאתי לה נחם עד שעת הכבוס יעויין בתקומו ובל"ד המדינא אין להעבירו וכדאוכנחא דבהיהא שעתא איטרפא רומי פשיטא דכל מה ששחט בחוקת כשר היו וכלים טהורים ומטהורים כך ל"ל לע"ד אני המדבר משים נפשי בין זאבים ואריות עודני בין שניהם ומחלעזיחיהם כחלמידים לפני רבותיהם מקצר ועולה מקצר ויורד גם כותב בחפזן על טירדת בר ולחם ומזון לאכלה ולגמיעה ואין מעה בשפת היריעה ע"כ אני מחקשה מדוע אין פלאי בבית הבליעה ולא יקדים קנה לוושט הן זאת ראתה עיני וחמד שחתי מעלי אך זאת חשיב אל לבי בצפרא ורמשא דיומא דעיבא כוליה שמשא ובכן אשתחווה לקדם רבנן בכוסי וחלקי לעיר לימים מפרים מקרי"ס ומילדי העברים קטינא חריך שקי

למה שקי

נראים דברים בטעמן ואין להרהר אחריהם כי בדיק עד מקום שירו מגעו והאמת יורה דרכו וכדי שלא להאריך לכתוב דברים כחזבים ופשוטים וכי כבר

בארץ המה ז"ל ושגם ק היה בהכרח ומהג מה לא שמענו ולזה לחתקן לפני גאוננו וחפארת ישראל שיביא אלי חשוכה ניד הדרת יקרת מעלת חורחך כי ידענו גאמנה כי לא לפניו חקף יבא מלך במשפט יעמיד אדך על הדין ועל האמת ועל השלום אשרי העם שכה לו וחי נפשי כאשר ראיתי הספר הנפלא אשר חבר יקרת שפרת גדולה חתמחך על העורים שמחתי כמולא של רב כי כל ימי חיי עורח לנחוב קלח מאשר השיג מיטעו דעתי בטורים והחבור אשר חבר יקרת הדרת שפרת מעלת חורחך דברי אלקי"ם חיים הוא יישר כחך אריה וישר ולוה נכספה נפשי וגם נלחה לשלוח ליד יקרת חורחך הפסק שחברתי הריאה דבוקה גם פסק אחר על עגונא דאחחא והיחה כוונתי לשלוח קלח פסקים אחרים אשר שלחתי בזה המקומות' וח"ל קבלתי חשוכה מכול' והסכימו גדולי הדור עמי בכל הדברים אשר שלחתי עד היום כו' ויכחוב כ"ח החשוכה בנייר החלק שבפסק שלי וכדי שיהיה על השאלה בעגמה שלא יאמרו לא שאל הדבר נמות שהוא ובוה ידעו ישראל ויהודה כי יש שופטים בארץ מצוין חלא חורה ודבר ה' מירושלים והנה נעת חלי"ח רוב בעלי ההוראה אשר בארץ המה הסכימו עמי בזה כפי הכחב אשר נחבו כאשר החורף נחוב בשאלה ועל האמת קלח מן החכמים דברו כנגד הגאונים המחירים בגאונה וגדול לבב זמנו החכם כמה"ר שמואל די מדינת וסוד ה' ליריאוי ודבר בפרהסיא כנגד הרוקח ורבינו חננאל וה' יכפר בעדו ולאמלא שאתי יודע חסידות כ"ח וגדולה חתמחא חורה וגדולה וחסידות במקום א' לא הייתי מגלה זה גם בעוונתי נחפרסם זה לעיני כמה גדולים אשר בארץ האמת והנה אפשר שאשלח פסקים אחרים ליד יקרת הדרת חפארת חתמחך גם ליד הרב המובהק כמה"ר אברהם שלום נר"ו כדי שיקר חפארת חתמחכם תלמודי חורוני כי חורה היא וללמוד אתי לריך ובגלל הדבר הזה ה' אלקי"ם חיים ומלך עולם ירוחם ישא יגדל כסא כבוד מלכות חורחך יפוע מעיימתך חוזה וה' יאריך ימי יקרת מעלת כבוד חורחך בטוב ובנעימים כנפש יקרת חתמחך הטוב והטהורה והקדושה והחכמה המלאה כל טוב וכנפש הקטן זעירא דמן חברי"א יעקב בר שמואל שמו:

חשיבה אלקי"ם ראיתי עולים מן הארץ בקול סאון סואן ברעש על דבר ריאה הדבוקה מלה אם מכשירים אוחה בלי נפיהה והדברים עתיקים וראיתי ראיות כ"ח וראיותיו להעמיד המהג הקדום להכשירה

שיקמו כנגדי וכמעט שהריו יד כנגדי והיו רוצים לשפך דמים כאשר יעידון יגידון הכל כאחד ואז אמרתי שהדין אינו קן ואינו ראוי להוציא לעו על אבותינו שאכלו ערפות והבאחי ראהי ממה שהביא רבינו ירוחם בשם ספר האשכול וקלח מהם כינו כינויים רעים לספר האשכול וקראוהו הכופר כלל הדברים שאמרו שאם לא אחתום לשם שיעשו דברים אסור להזכירם אז אמרתי רבותי הנה האמת הוא אללי שהדין לדעת רוב הפוסקים שהיא גשרה מבלי נפיהה ואחם נחבחס שאין שום פוסק מחיר אוחה ושנ"כ פשט המנהג לאיסור והנה עתה אני מוכרח לחתום מפי סכנה נפשות אבל חדעו כי מרה חיה באתרונה כי נשיבא החכם השלם כמוהר"ר חיים עובדיא נר"ו אם לא יסכים בזה וגם החכם השלם כמוהר"ר יוסף בן לב נר"ו אשר אינכם רוצים לדבר עמו נחבוב הדברים בשאר המקומות ואם יאמרו שאין הדין קן נחזור הדבר לקדמותו כיון שאחם אומרים שהדין פשוט ואני רואה ההפך בדברי רוב הפוסקים והנה כשיאחתי מן המעמד ההוא בחרי אף ודברתי עם החכם השלם כמוה"ר יוסף ק' לב היה זוח כי איך נעשה דבר שלא נעשה בזמן הח"ה הרב המובהק כמוהר"ר יוסף עאייטאלאק וכן בזמן החכמים הראשונים הרבנים המופלאים קדושים אשר בארץ המה וכאשר בא מוהר"ר חיים עובדיא היה זוח ג"כ בשואקים וברחובות ורובם היו מחזקים במחלוקת והיו רוצים להנהיג ד"ז בהכרח גמור לפי שאמרו שהדין קך אח"ך שלחתי הדברים אלל הגאון כמוהר"ר שמואל חקן ז"ל ויפלא עליהם וכחב אלי ח"ל כי כיון שרבו המחירים פשט המנהג להחיר אין לבטל המנהג אלא שראוי להעמיד המנהג ההוא ומהיום ההוא והלחה היה מחלוקת בזה בינינו וטובי העיר לא קבלו גורחם והנה עתה קלח מן החתומים כאשר ידעו שבשאר הארצות החירו הדבוקה מבלי נפיהה גם בא הבדוק המומחה כמה"ר נחנאל י"ט שהיה בודק בזמן החכם הש' הרב המובהק לוי בן הרב כמוה"ר יעקב בן חביב ז"ל והעיר שלעולם בזמנו החירו הדבוקה מבלי נפיהה וכן בזמן החכם הש' כמוה"ר יוסף עאייטאלאק אז חורנו עטרה ליוטה וכל מה שנעשה קודם לא היחה אלא בקטנה ומריבה על הזה הוכרחתי לשלוח הפסק שלי ביד עטרה חפארת חתמחך שקה בעיני הדבר להוציא לעו על אבותינו הקדושים שאכלו ערפות כ"ש שהיה המנהג בטעות בחושבם שפשט המנהג לאיסור בזמן החכמים הראשונים הרבנים המופלאים קדושים אשר

להאריך בהבאחה כי בדברי השאלה ריש מילין אומר עליהם חלוי קוטב תשובות הטובה היא אם רעה בעיני אדוניה גם שכבר הארכתי בהבאח פסק חשבתי אל חכם א' משלמי חמוני הארך ההיא .

שאלה הימים הראשונים היו טובים יותר מאלה נהגו בשאלונקי להכשיר הריאה הדבוקה אל הדופן או אל הללעות בלי פילוש מבלי נפיתה כנראה מפי מגידי אחת גם ממ"ש הרב כמה"ר יעקב ׳ן חביב זלה"ה ולא היה פולה פה ומלפף נגד המנהג הזה הנהוג בזמנים ההם וזלתי הרב כמה"ר יעקב הנו' ולא אצו שמוע לו וע"כ פשע המנהג הזה הרבה שנים מבלי מחאה חה כמו ג' שנים החכמים השלמים הרמים אשר בעיר האחת שמעו אומרים מרוע הסדר והתיקון הקורא בין הדבוקי' והעצבים על כמה דברים ובחוסם שמעו ג"כ על הדבוקה ואמרו להם שהיו מכשירים אותה ולא לבד זה אלא שהיו מכשירים מיני אופני דבקות אחרות כמו דבוקה ברוחב ארבע אצבעות אשר נחפשת הכשר מהכשר האחרת ונקלה לעמוד על נפשם ולדעת מה זה ועל מה זה וחקרו ומלאו שהענין היה חלוי על שהיו מכשירים הדבוקה אל הללעות מבלי פילוש כמו שנהגו משנים קדמוניות והסכימו להלריכה נפיתה משם והלאה הפך המנהג וכן לשון ההסכמה אשר עשו אנחנו ח"מ בהיותנו כולנו יחד במעמד בב"ה קהל סינילייא יל"ו לעמוד על נפשנו שלא להטמא בטרפות ונבלות וודע אללנו שהבדוקים היו מחירים הדבוקה בלי נפיתה וחפשנו וחקרנו מאין בא להם להקל בה ולא מלאנו אדרבא מלאנו שחכמינו הקדושים אשר בארץ המה הולאח לנו על החמירו על זה ולא החירו רק הדבוקה שהערוגות דבוקות לשדרה ולא שום דיבוק אחר וע"כ הסכמנו וקבלנו פה א' שכל דבוקה שאינה עולה בנפית' הבשר אסורה וטרפה והאונל מהבשר ההוא אונל בשר טרפה ואלה הדבוקה שהערוגות דבוקות לשדרה ולא שום דיבוק אחר עכ"ל:

וקן אחת שמורי ורבי החכם השלם והרב המובהק כמה"ר יוסף ׳ן לב נר"ו לא נמלא שם עמהם בעבור כי פניהם היו זועפי' קלח אדרבא שמעתי ממנו שהיה דעתו נוטה להחיר הדבוקה ולרעות בהכשרה אך לא חלק עמהם בדבר זה והינה לעשות ככל אשר חפצו ובעודו בכאן נחנהג עפ"י ההסכמה ואח עם שלא חסם בה עד שחקע אהלו בקושטאניא והחכם השלם זקן ונשוא פנים כמה"ר חיים די נוטאל נר"ו לא היה בכאן אלא נעת בואו שמע את כל אשר נעשה וחרה לו

בלי נפיתה ולא אכניס עמתי עכשיו בעיקר הדין כדברי מי ראוי לנהוג כי מאחר שפשע שם המנהג להכשירה בלי נפיתה אין לנו עסק בזה אך כאשר קימו וקבלו עליהם מקרוב להגריב' נפיתה יש לדון אם ראויים לבטל ההסכמה ההיא חה חלוי בהיא דר' יוסי בר ציבון דירושלמי שהביא כ"ח ובנדון זה משמע שהוא כעין דבר שהוא מותר ונהגו בו איסור שאינו עולה על הדעת שחכמי עיר ואם בישראל שנתקצו יחד ולא א' מהם שראה דברי הפוסקים המחירים אם היוחס כחובים בעט בחל ועופרת ומזייים ביד כל אדם אלא שחקה שכולם קראו אותם ועכ"ל נראה להם להחמיר על עצמם שלא להכשיר בה בלי נפיתה ועוד שמדברי הרב רבינו יעקב ׳ן חביב ז"ל אשר עליו סמכו נראה שיש פוסקים מכשירים בלא נפיתה שכתב שאמרו לו הבדוקים שמנהגם להכשיר הדבוקה בלא נפיתה ע"פ הרבנים הנו' והנה ודאי היה להם פוסקים על מי שיסמוכו הרי בדיא שהחכמים המוסמכים שלא להכשירה בלא נפיתה ידעו שיש פוסקים מכשירים בלא נפיתה ועכ"ל ראו שלא לסמוך עליהם מאשר ראו כי הרב הנו' כתב להחמיר ולאסור הסכימו לנהוג כדבריו ולשון הסכמתם מוכיח כן שכתבו ח"ל וחפשנו וחקרנו מאין בא להקל בזה ולא מלאנו אדרבא מלאנו שחכמינו הקדושים אשר בארץ המה החמירו בזה עכ"ל והדבר ברור דלשון להקל ולהחמיר לא יפול כי אם בדבר שיש אסורים ויש מחירים הרי על כרחין שידעו שיש מחירים והסכימו שלא לסמוך עליהם והיא ודאי עדיפה מדבר שידע שהוא מותר ואין בהסכמ' זו משום הולאח לנו על אבותינו שאכלו טרפות ח"ו שהרי היה להם ע"מ לסמוך ועתה שנדבה רוחם אותם להחמיר על עצמם כדברי האוסרים ולהשען על אילן גדול חע"כ נאם הגעיר

יוסף קארי

סימן רי

שאלה להר"ר שלמה לביט הלוי ז"ל על ריאה הדבוקה הנו'

כי אמרתי יש לי תקוה אקוה שמך כי טוב בעיני אלהי"ם ואלם להאיר עיני בחזרת אחת וענוה לך וחוריני נוראות ימיקך חצי אשי שביצי להבחן שלהבת גחלך עוד היום גדול לא אשכח עד אונל טרף להניח ברכה אל צייתי וק אעשה כל הימים וע"כ באחי לשחר פניו כי רציחם בשאלה א' אשר קרא לנו הימים האלה בקרב הארך ופול המחלוק' בפסק דינא ועם שאני הארכתי על חשבתה ולא רציחי

לחלק בהם ולומר דבעינן מה יחירו וזפרט דיש לדקדק בעו מדקא מייתי לישא דהרשב"א חללה ואח"כ סם ריח גדול וקאמר ואם כל הריאה כו' ועוד דמצינן לדקדק בעור מה דייק מוה"ר רוד יחיאל בהלכות טרפות שלו :

ועוד טעם אחר כדי להכשירה מבלי נפיחה מדקא חזין בירושל' עיר הקדש חוב"ב ובצפת חוב"ב ובמנרים ובקושטא:טיכא דהגו שלא לעשות נפיחה בשום ספק ואעפ"י שהחמירו על עגמם בזה הקלו בדבוקה להכשירה מבלי נפיחה כ"ש אחנו המקלים לנפוח בספקות דנפקו ממקום איסור למוחר דראוי להקל בואת כו"ר שהם עושים מכל הני טעמי יראה להחיר הדבוקה האחת מבלי נפיחה ולבורוח הדין כמו המחירים :

או מי אמרינן דכמו דמצינן דרבוותא פסקו להקל הא קמן הרשב"א בשם הגאונים נראה דהוא מחמיר מדלא נקט אלא דבוקה בשדרה בלחודא והיינו בספר חורח הביח דאין מקום לומר דשאל על ככה ולא על אחרת גם חזין להרא"ש והטור דהחמירו בפ"י גם הריב"ש המחמיר בפ"י ומי לנו גדולי מהם וזפרט מהרא"ש והטור דעל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע בארצותינו אלה וא"כ כפי זה ראוי היה להחפש' המנהג להחמיר מאחר דהוא פלונחא דרבוותא כי כן המנהג וזפרט כמהרא"ש והרשב"א מן המחמירים ואין לומר שהגאונים הקלו בזה אדרב' יש לסמוך דקאמרו וכתב הרשב"א בשם הגאונים ואי איתא למה לא פי' העמין שאחר שאמרו הגאונים וזפרט שהטור לא הביא כלום ועוד דמאי דפשט המנהג משנים קדמוניות לא היה מנהג עפ"י ההסכמה מפורסמת כמו שהיה זה ולא נמצא כתב עשוי לכך אלא הרגל שהורגלו בו הטבחים מעת בואם איפה ואח"כ לא אבו לבעול ההרגל ההוא ועוד דמי לנו גדול בכלן כהרב רבי יעקב ן' חביב ז"ל שמעתי עליו שהפליג להרים קולו על היחר זה וקאמר דלא אבו שמוע לו :

גם הרב רבי יוסף פאסי ז"ל אם כתב שדעתו נוטה להחיר הרי חסובחו בלדו דקאמר דאין ראוי להורות כך וכו"ל ע"כ בזמן מנהג ההיחר קאמר הכי מאן יומר לן בזמן שפשט כבר האיסור ועוד דהחכם הגדול רבי שלמה סיריליוו אם כתב להקל אזוי בזה לא היה אלא כחומר המנהג אשר היו אז מנהיגים איפה ובר מדין בנה שהסכימו להחמיר לא היה אלא למגדר מילתא בשביל ראוחם כמה וזמה פרעא היו זלזלות בשביל היחר זה וכאשר מלחמי כחוב בספר אי' מספרי אי'

להטריף הדבוקה ולהאריכו נפיחה הפך המנהג ועם שהקלו ההלכות על זה לא שוה לו כלל והחכם השלם כמוה"ר יעקב שמוע נר"ו ז"ל לאו אע"פ גדולה ועשה פסק אחר ארוך להחיר והראהו לכל הארץ ולדד לדדים כדי להחמיר העטרי ליוטה ולא אבו שמוע לו אדרבא הכריחוהו החכמים לחתום עמהם ולהסכי' בהסכמתם ועם שהוא עונש שהיה אנוס ויהי היום לפי שקרו קטעו' ודברי ריב' בשערינו יולדו עם הטבחים בהרב' עניינים קם החכם השלם כמוה"ר יעקב שמוע נר"ו ושיי חכמים אחרים מהחחומים בהסכמת האיסור ג"כ ושיים או שלשה מעיינים וראשי ישיבה והסכימו לחזור ולהחירה כמבראשונה וכל החכמים האוסרים עם חדשים שנתחברו עמה מחדש לחזין ככרוכיא ואימרו' שכבר הסכימו לאסור בהסכמה ושהם רוב מנין ורוב בנין ואיך יטלים הם להחירה :

והגני בא עכשיו ללדד לדדי הבעייה כיד אלהי הטובה עלי מי אמריק דדין עם המחירים ממה טעמי' חדא דכבר אנו מולאים רב נחשון ורבינו חננאל ואבי העזרי והרוקה ובעל העיטור שהכשירו ועוד כאלה וכאלה הספירים מלאים מהם ועוד שפשט המנהג שיים רבוח עפ"י וחיטקן ואישי מעשה כרראה מדברי הרב רבינו יעקב בן חביב ז"ל וכך נמצא כתוב אצל הרב רבי יוסף פאסי ז"ל שדעתו נוטה להחירה מבלי נפיחה גם החכם הגדול רבי שלמה סיריליוו נר"ו כתב להחיר בדקיקותיו ועוד דאין נז"ל לנו על אבותינו שאכלו טרפות ובללות וכדומה לזה כתב רבי ירוחם בשם ספר האשכול ומה החמירו ח"ל כדי שלא להזיז לנו על הראשוי אפי' בדבר ערוה כ"ש בדבר קל כזה ועוד שהמנהג שנתהג זה שלוש שני' היה מנהג בטעו' כי הם חשבו שאין שום פוסק מחיר מבלי נפיחה כנראה בפירות מדברי הסכמתם דקאמר ולא ידענא מאין בא להם להקל בזה כו' ובדואי דמנהג מה איקרי מנהג בטעוה כאשר כתב הרא"ש ז"ל בריש פרק מקום שהגוומהרי"ק בשאלותינו גם הרב המאירי כתב כן בפירוש בספר מגן אבות ובספר אהל מועד אשר לי וכאשר דייקו מהירושלמי ואפילו מנהג מה איקרי מנהג בטעוה מאחר דחשבו שהיה אסור מכל וכל והרי הוא מותר ועוד דמאחר שהולאו לנו על אבותם היו מנהג בטעוה ועוד דגם הרשב"א ז"ל החיר בדבוקה לשדרה משום דק' גראים הדברים שמתחלת בריאתה ק"י היא כ"ש שהוספת הדבוקה בלעוה טולה מבלי פילוח ופיטל כלל חיל בחר טעמא ועוד דאי חזין דהטו' והריב"ש המחמיר בזה יש

לבדות מעלמנו הפך דברי הריב"ש וכמו שנחזו הרשב"א ומרה"ק ז"ל גם אין לשים לב לדברי מהר"ר דוד יחיאל ז"ל בזה שרצה לומר דנשיא דבוקה כולה לא יש לה מקום לנפוח וזה הדבר לא מלאוזה מפורש כי אם בדברי הרופאים אשר אין לנו עסק עמהם איפה:

ועוד יש לי תשובה אפילו כפי דבריו דהנה אם הוא כן דהריאה נשיא דבוקה כולה לא יש לה מקום לנפוח כלל ועיקר וע"כ היא טרפה א"כ כפי זה ראוי היה שלא יהיה לה מקום חיות אפילו רגע א' כדרך מי שאין לו מקום לנפוח דלא הוי נשאר החלאים הפך הנראה אשר מזה נאמר דאין זה העעם אלא משום דלא הוי מקום ריחיייהו כאמור ומאי דקא חזינן דיירושלים עיר הקדש ובשאר הארצו' הו' הכשירה מבלי נפיחה ואף שהם מהמירי' בענין הנפיחה יראה לי דאין משם ראייה דלדברא מתקום שנאסרה נוכח רעוה דהנה בארצות ההם בשביל דלא בקיאות בניפיחה נשאר העניינים והים להו דלא הו' בקיאות בה אשר מזה העעם לא הורגלו לכך יחירו הדבוקה מבלי נפיחה לפי דמה יעשו הם אינם יודעים לעשות נפיחה וא"כ הוה להו לאוסרה מכל וכל אז להחירה מכל וכל ואחר דאין ראוי לאוסרה בשביל דלא פסק כך שום פוסק ואין ראוי לנהוג כך א"כ ראוי להכשירה:

ואולי כפי זה רוב מי שהכשירו מבלי נפיחה היה בעבור שבארציהם לא היו בקיאות בניפיחה כאמור אבל הכא בארצנו דאין בקיאות בניפיחה ועל פיהם אזו חיים למה גם בזאת לא נתגבג על פיהם כמו בשאר חיה נר' לי עעם ברור נשמש דקן אינון לדדי בעייתא מי אמריק האי ועם דכבר אפשר לחלק בכל חלוק וחלוק כמה וכמה לדדים כאשר חלקתי בפסקי הגדול הכה בכלן לא ראייתי להללוח כבוד עטרה שם אדוני:

וריש מלין אמרתי לפי שידעתי שבשכסו עינו הקטן ירד כח"ר אל עומק המושג השמטו ממני ולקולר המשיג וא"כ יהיה מוחר והערתא יחירא וע"כ חליתי פני חוררו ילמדנו רבינו איזה דרך יסכון אור וגלכל וגחיה לעולם ואני לא ראייתי לגלות דעתי אם לפי שאין ראוי להיות לי דעת מפורסם את פני הוד והדר חוררו שדי להניחא ברמיה כתי שלא להחראות מבני כח אחד מהכחות בפרסום מפורסם כי כלם כא' אעגדם עטרוח לי והיו לי למשיב נפשי:

כי שמע אלהים קולי ומערך חשח אמרתי לעלות גבוה מעל גבוה שומר יספיע יופיע עוד להסתכל בהאי סירכא דנפיק מחיחוך לחודא אי יימא דהוה

מחמתי שלומי המחירים עכשיו שכתב ז"ל הדבוקה בכלן נתנהגו להחירה מבלי נפיחה ואח"כ נתמנו ההנמים להאריכה נפיחה בשביל מגדר מילתא עכ"ל:

ואני מעיד עלי שהעיד לי איש משכיל וזבון ושמו מדע בשערים שפעם א' הלך אל בית הטבח ומלא שהיו הבדוקים עומדים על דבוקה א' אשר היה בה פוטל ופילוש ומה עשו החכו בסניא חריפא עד מקום הפילוש ונפחוה והשאר שערזו בה שהיה בה שיעור ארבעה אלכעוה והכשירוהו מבלי נפיחה בשביל דבוקה וכאלה רבות היו עושים ואין לומר דמלשון ההסכמה נראה דלא הוה בשביל מגדר מילתא לפי דנוכל לומר דאחכמו לעשותה סחמית בשביל חוקק לכל ישמעו הטבחים שהיא מוחרי' לגמרי ובשביל מגדר מילתא אסרוה ולא יראו בתקנתה נוחא:

ועוד שמעתי שחתיים עעם אחר אין להזכירו איפה ואם כן איך יעטון העוטון שהוליו לעו על אבותיהם ח"ו או שהוא מנהג בטעות ועוד דראוי לדייק לשון ההסכמה דקאמר כדי שלא להטמא בערפות כנראה בפי' שהוא למגדר מילתא ועוד דאיך יוכל העוטון לומר דחשבו שאין שום פוסק מחיר הא חזינן דהעעם היותר ענמי שהם אסרוה הוא בשביל ראותם דברי הרב ר' יעקב' חזיב ז"ל והוא מציא שם כל הפוסקים המחירים איש לא נעדר כפי מה שמעתי ועוד דהרי החכם השלם כמוה"ר יעקב שמוט נר"ו עשה פסק ארוך להחיר וקראוהו להם ואפ"ה עשו הסכמתם ולא שיה להם ועוד דלא איקרי מנהג בטעות אלא כשחשבו שה' אסור והוא מוחר לגמרי ואין עליו חולק אבל כדאיחא פלוגתא דרבותא לא איקרי מנהג בטעות דאפשר לדקדק בפי' מלשון המדכי ריש פרק הפועלים גם מלשון הרא"ש ז"ל ריש פרק מקום שהגו וא"כ הכא לא איקרי מנהג בטעות חלילה ועוד דהאוסרים בכלן אליבא דכ"ע הם רוב מנין ורוב ציין ואיך לא נפסק מנהג כמותם ויבטל מנהגם כדי לעשות מנהג האחרים כדאיחא ליה בפי' בשאלתו והר"ן ז"ל ובפרט במקום שזוחין הם ככרוי"א ואומרים שראוי לקיים מנהגם ומחריים על ככה ועוד דהרשב"א ז"ל לא החיר אלא בדבוקה לשדרה דאיכא חרי עעמי חדא דנראין הדברים דכך היה מתחלת ברייתא ועוד דהוי מקום ריחיייהו אבל שלא בני האי גוונא לא ולכך הטור נתחכם לבלתי סמוך לשון ואם כל הריאה אשר צו' אשר ללשון הרשב"א להעירנו כמה הפרש יש צין האי להאי והאי כדני' והאי כדנייה גם הריב"ש לא רצה לבדות דמין מלבו ואיך נקום לחנו:

דק הרמה כשחר נכח מולאו ויבא כגשם לנו כמלקת יורה ארץ ונטל משנים הולך להרים משול מדך עמו כו':

חשובה לא חילק ידענא ולא בילק ידענא בדבריו הפוסקים המפורסמים לא חקר לא אלע חמשת ולא אלע ששית אלא כל שהוא חוץ למלך החזה טרפה אעפ"י שהסירכא באונא לדעת הר"ש ושיעור דבר זה נראה שהוא ע"י שיטילו חוט ישר ממקום דביקת הסירכא בדופן הריאה אם יהיה מטון כנגד האונא כשרה ואם לאו טרפה ואופן בדיקה זו יהיה כשיפחו הריאה כמו שהיא בפנים ולא ראייתו בשום פוסק גדול ידוע בדבר כי אם בהבור אחר הנקרא יאיר נתיב שכתב ח"ל ומינר החזה נקרא החמשה ללעות למטה שהם כנגד האונות ויש אומרי הארבעה עכ"ל:

ולפי דבריו אפילו לדברי המקל שאומר שמלך החזה נקרא החמש ללעות אם רוב הסירכא חוץ לחמשת טרפה חיה מוכחה שרובה חוץ לחמשת שהרי הוא כששית ובשאר שביהם הילכך טרפה היא אפילו בבהמת ישראל ומה גם לדברי האומרים שאין נקרא מלך החזה אלא הארבעה בלבד שאפי' אם היחה כולה כחמשת טרפה נאם הלעיר

יבן כמיה"ר אפרים קארני ז"ל

סימן ריב

נדרשתי לאשר שאלני הישיב הגבן ה"ר טודרוס על דבר ריאה הסרוכה במקום חיחך האונות לבשר שבין הללעות במקום רביחא דאוני שנהגו עד היום כל בני עירו להסירה בלי בדיקה כלל בבהמת ישראל אכן בבהמת גוי היו אוסרים לגמרי וזאתי בשעת הדחק שאז היו מכשירים גם בבהמת גוי ועכשיו יש מגמגמים בדבר ולאומרים מאחר שבאשכנז היו נוהגים לאוסרם לגמרי אפילו בבהמת ישראל עקבל הקדות קהל אשכנזי ראוי להחזיק במנהג אבותיהם ולאסור אותה ושמה שהחזיר אותה עד היום שלא כדן עשו ולכן בקש ממני הה"ר טודרוס המכר למעלה להודיעו איזה הדרך ישכון אור: והגני משיב ואומר שאורש דין זה בפרק מקום שנהגו דחק החס מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עשין מקום שנהגו שלא לעשות אכן עשין ההולך ממקום שעשין למקום שאין עשין או ממקום שאין עשין למקום שעשין עושים עליו אומרי מקום שיאל משם ואומרי מקום שהלך לשם ולא ישנה

לה כחחך לחחך ולא לריכה ופיהה וכדאפשר לדקדק מלשון הר"ן או ימא דלא היו כמו חחך חלילה גם מי אמריק דהוי בה ספק ספקא ולקולא או ימא דבני האי גונא לא איקרי ספק ספקא כל זה נסיתי בהסתכלות הקלר אשר לי בצפייתי לפיחי בעיוני הר צל רוחי ומר שיחי והנה הגם ערכתי לפני שלמות רוממות כבודך להודיעי הדברים על אמיחתן כתיבתן מסיני:

ואנא אפלה כי הוא לקצת הארץ יביע בעין שכלו המשוטט בכל הארץ על חלקי הארבע הדקים אשר בקיר מבלי היות ללאות ולעמל ורעות רוח להבין דדים במקום בניה לאשר לשון בלמא נשחה ישחה וישכה רישו ולא יחוש בראשו ועמלו לא יסור עוד ולעשה ק גם אני להטריח כח"ר הן עוד היום גדול באגרותי ואם כולם אגרות ומסוכסכות ושלום מאת האדון אדוני אבי לורי אחסה בו י"ו' שלום רב כמפטט לאהובי שמך נאם נרעע באוניו שחיס שהן ארבע' לעובדך בלבד שלם ולשמוע בקולך יקר מהממה ומכבוד וזבלת חסוב על ציר אסירי המלך חס לבד עבד לכל יודעי דת ודין ואשר כה בהם לעמוד בהיכל המלך ה' לבאות אף כי לאיש כמוהו הנעיר שלמה לבית הלוי .

כי אראה שמך החדשים ידידים נכבדים השרידי אשר אחי קורא את שמך עליהם מעשה אלבעחך אלבען כי יד אש עם בישראל לא אייחזה ירה וסוכבי חברים מקשיבים לקול הדרת יקרת חרות פך אשר נונית ה"ה חבירי הישיבה החכמים השלמים הרמים הגשאים מסולאים בפי יאל בארץ שיעמם אחפקד בשמות ועובדתם כל הימי' כנרעע באהבתם לעובדם עבודת הקדש עבודת הלויים:

אמר המעתיק נ"ל שהשובת הרב שכתב קודם לוחת השאלה שהשיב להח"ר יעקב שמוע וזה"ה ג"כ שייכא על השאלה ה"ה שהיא של הח"ר שלמה לבית הלוי וזה"ה ולכן העתקתיה ציניהם ולחתימא ברמיחא:

סימן ריא

שאלה ילמדנו רבינו אונה הסרוכה בצלע חמשת וטשית ובשאר שביהם והבהמה של גוי אם נדן מלך החזה או כחלל הבהמה כי ראייתו מהחורים האחרונים מחירים בגפיחה ויש אוסרים בהיות מקום הרחב שבגוף הבהמה לכן יגיענו אורח מוריס מורה

האשכנים למלכות הזה יש להם לנהוג כמנהגי מקומות אלו ולא כמנהגי מקומות שילאו משם:

ואם יטעון טוען ויאמר ה"מ ביהודי הבא לידור במקום שיש בה ישראלים רבים דיוון דיחיד הוא יש לו לבטל מנהגו מפני מנהגם אבל כשמלא במקום שנהגים להקל קהל מסויים שצאו ממקום שנהגו להחמ"י אינם בטלים לגבי מקום שהלכו שם וזריכי" הם להחזיק כמנהג אבותיהם שהחמירו על עצמם איכא למימר דליחא אלא כשם שיחיד ריך לבטל מנהג מקום שיצא משם לגבי רבים במקום שהלך לשם כך רבים לריכים לבטל מנהג מקום שיצאו משם לגבי מקום שהלכו לשם אם הם מרובים מהם וראיה לדבר מדגרסי' בריש פרק השוכר את הפועלים אמר רבי שמעון פועל בניסוחו משלו וביניאחו משל בעל הבית וניחוי היכי נהיגי בעיר חדשה וניחוי מהיכא אחו בלקוטאי ופרש"י וניחוי היכי נהיגי בעיר והכל כמנהג המדינה בליקוטאי שחלקטו ממקומות הרבה ויש מקום שמקדימין ויש מקום שמשכימין וכחוב בממקי יוסף ומדאמרין הכל וניחוי מהיכא אחו כל' ויהגו כמנהג אוחו מקום שצאו משם שמעיק דכל עיר חדשה אם גודע רוב אגשיה מהיכא באו הכל כמנהג אוחו מקום שצאו משם הרשב"א והראב"ד עכ"ל:

הרי בהדייא אעפ"י שרבים הם הבאים ממקום שנהגים מנהג א' בטלים הם לגבי מרובים מהם שנהגו מנהג אחר ואעפ"י שאלו ואלו עדיין לא נחננו במקום ההוא וכ"ש היכא שנהגים כמנהג האחד המרובים קדמה קביעותם במקום ההוא לבעלי המנהג האחר המועטים מהם וכן נראה ג"כ ממה שנחוב שם בהגהת אשרי בשם א"י ח"ל והיכא שיצאו חוץ לעיר לדור במקום א' יש להם לילך במזון אחר המנהג של העיר שיצאו משם כל זמן שלא ישבו וקבעו להם מנהג אחר מעצמו דוקא שלא באו לדור בעיר אחרת שיש להם מנהג אחר אלא מעצמן רוצים להחייב במקום אחר אבל אם באו לעיר שיש בו מנהג אחר ונהגים כמנהג העיר שצאו שם עכ"ל:

הרי בהדייא דאע"ג דאוח' שיצאו חוץ לעירם ובאו לדור בעיר אחרת הם מרובים ונהגי' כמנהג העיר שצאו שם ובאחז דמשמע מדבריו שאפי' אם החושבים בעיר מועטים מאוחסם שצאו מחדש לדור שם יש לבאים לנהוג כמנהג העיר שצאו שם שהרי סחם ולא חילק בין אם בני העיר שצאו שם מרובים מהם או מועטים מהם:

ואין לדחוק ולומר דהני מילי לגבי תמון אבל

אדם מפני המחלוקת וגרסיק בגמרא כי אחא רבה בר בר חנא אכל אייחרא פי' כשבא רבה בר בר חנא אכל חלב שבכפיפת הקיבה שהקיבה נפופה ועשויה כקשת ואוחו חלב שבמקום סיחר אוכלים בני א"י ובני צבל נוהגים בו איסור וכשבא רבה בר בר חנא מא"י לצבל אכל אוחו חלב ואקשיק ורבה בר בר חנא לית ליה הא דחק נוחים עליו חומרי מקום שילא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר אבוי הני מילי מצבל לצבל ומארך ישראל לארך ישראל אי נמי מצבל לארך ישראל אבל מארך ישראל לצבל כיון דאק כייפינן להו עבדינן כוחייכו רב אשי אמר אפי' תיחא מארך ישראל לצבל ה"מ היכא דאין דעמו לחזור רבה בר בר חנא דעמו לחזור הוה ובפ"ק דחולין נמי גרסיק רבי זירא אכל מוגרמת דרב ושמואל ואקשיקן ורבי זירא לית ליה נוחין עליו חומרי המקום שילא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר אבוי הני מילי מצבל ומארך ישראל לארך ישראל רב אשי אמר אפי' תיחא מצבל לארך ישראל ה"מ היכא דעמו לחזור רבי זירא אין דעמו לחזור הוה וכחז הר"ש בפ' מקום שנהגו וק"ל רב אשי דהוא בחרבה ויש לאדם לילך אחר מנהג המקום שדעמו להשתקע שם בין לקולא בין לחומרא כי הא דרבי זירא אכל מוגרמת דרב ושמואל בעלותו לארך ישראל כי לא היה דעמו לחזור לצבל לא נהג חומרי המקום שילא משם וכן רבה בר בר חנא אכל חרבה דאייחרא בצבל משום שהיה דעמו לחזור לארך ישראל ולהכי לא נהג חומרי המקום שהלך לשם וכחז עוד שאפי' הכולך במקום שמהמירין למקום שמקילין ואפי' דעמו לחזור יש לנהוג כקולי המקום שהלך לשם ואל יחמיר כמנהג מקומו מפני המחלוקת בדבר שניכר בו שימי מנהג כדמוכח לקמן כדאמרין במקום שאין עושין למקום ששוקן ואל יפנה אדם מפני המחלוקת והא אמרש נוחים עליו חומרי המקום שילא משם ומשני רבא אמ' אין צוה משום שימי מחלוקת כלומר ודאי לא יעשה כי לריך לנהוג חומרי המקום שילא משם כי מימר אמרי מלאכה הוא דלית ליה פוק חיי כמה בטלני איכא בשוקא משמע הא לא אפשר בלא מחלוקת היה לו לעשות מלאכה עמהם גדול השלום ויש לו לעבור על מנהג מקומו כיון דלית ביה איסורא דאורייתא אלא שנהגו בו איסור להחמיר עליהם עכ"ל הרי הדבר בביתר של איש היוצא ממקום שמהמירין למקום שמקילין ואין דעמו לחזור למקומו דליתו נהג כמנהג מקום שילא משם אלא כמנהג המקום שהלך לשם וא"כ בל"ד כשבאו

באיסורא לא לדרבא אמרינן בריש פרק שור שנגח את הפרה וברישי פרק המוכר פירות השמואל אמר כי אוליין בחר רובא באיסורא אבל במתנה המוציא מהצירח עליו הראיה רוב דפליג עליה משמע דסבר דבין באיסורא בין במתנה אוליין בחר רובא ואם נן כיון דהי רבוחא אולי במתן אחר הרוב לגבי מנהג המקומו' משמע ודאי דכל שק הוא לענין איסורין שהולכין אחר הרוב בשמי הכח' עדיין לא יקבעו במקום ההוא אלא ביחיד' באים לדור שם והיכא שקדמה קביעות כח אחת לחביריה אעפ"י שהכח האחרונה מרובים מהקדמים נראה דבטלים הם לגבי הראשונים וכמו שדקדקתי מהגהות אשרי ועממא רבה איכא במילת' דמין דאלו קדמו קביעותם בעיר כל הבאים לדור שם טפלים הם להם ובנדון שלפנינו עדיפה מינה שבתחלה באו ספרדים ואשכנזי' לדור בפליבי"א והספרדי' היו מרובי' על האשכנזים והיה לאשכנזי' לנהוג כמנהג הספרדים בין להקל בין להחמיר וכמו שהוכחתי וכן עשו הגם כי אח"כ באו עוד אשכנזים אחרים ונחוספו על הראשונים לעולם הספרדים מרובים ואפי' אם היו מחרבים האשכנזים על הספרדים ריכזים האשכנזים לנהוג כמנהג הספרדים לפי שהאשכנזי' הראשונים שבאו בטלו לגבי הספרדים ההם והיו ריכזי' לנהוג כמנהגם כמו שהוכחתי אח"כ הו"ל כולם כספרדי' וכל האשכנזי' הבאי' אח"כ בטלים לגביהו וחדע דהא רבי זירא דכי סליק אבל מוגרמחא דרב ושמואל אם יעלו עוד אשכזי' מבבל ויחרבו על בני ארץ ישראל בצירוף רבי זירא לעורך לומר שיאסרו גם רבי זירא לאוכלה ומחוי כחוכא ואיטולולא שבהיות רבי זירא בא"י קבוע היה מוחר לאסל היום מוגרמחא ולמחר יאסר אלא על כרחיך למימר דתקף שעלה רבי זירא ונתבטל לגבי בני א"י אינו מעור שזי להעטרף עם בני צבל העולים אח"כ אלא הרי הוא כבני א"י לגמרי לכל דבר:

שפמינו שבלבד הספרדי' היו מרובי' על האשכנזי' מתחלה וא"כ הו' להו כולו כספרדים וגם עד היום הספרדים מרובים הם מהאשכנזים שדבר פשוט הוא שרדך לנהוג כמנהג הספרדים ואין לשנות כמן שהוכחתי וראיה עוד ממה שכתבתי בשם הרא"ש שאפי' ההולך ממקו' שמרמי' למקום שמקלין ואפי' דעתו לחזור יש לנהוג כקולי המקום שהלך לשם ואל יחמיר כמנהג מקומו מפני המחלוקת שיכר בו שינוי מנהג והרי דברים ק"ו ומה החס שדעתו לחזור למקומו אפי"ה נהג כמנהג המקום שהלך לשם שזקלי' מפני המחלוקת הרי דאין דעתם לחזור למקומם עאכ"ז ואף על גב דהחס יחיד והכא רבים מינה כבר הוכחתי לעיל דאין לחלק בין יחיד לרבים הילכך ריכזים הם לנהוג כמנהג הספרדי' ואל ישו מפני המחלוקת ובפ"ק דגיטין גרסינן בר הידייא בעי גיטא אחא לקמיה דר' חסי דהוה ממונה אגיטא ח"ל רדך אחא לעמוד על כל אות ואות אחא לקמיה דרב אחי ורב חסי אמרו לו לא לריכא וכי חימא אעביד לחומר' נמלא אחא מוציא לנו על הגיטין הראשונים' והכא נמי כיון שמתחלה נהגו להחיר אין לשנות מנהגם שדכין וכהלכה נהגו להחיר ואם היו משמים מנהגם עכשיו נמלאו מוציאם לנו על מנהגם הראשון שלא כדן ולכן ריכזים שלא לשנות מנהגם שנהגו עד עכשיו משום לנו ומפני המחלוקת ואדרבא הבאים לדור שם ריכזים לנהוג להחיר כמחוס כמו שהוכחתי:

ועוד אני חומר שאפשר שבי מקום שנהגו לאיסור שנעקרו מתקומם והלכו למקום שאין בה ישראל' אם רצו לבטל מנהגם הראשון הרשות בידם וראיה מדגריסי' בירושלמי פרק מקום שנהגו גלו ממקום למק' ובקאז לחזור בהן יבא כהדא דאמר רבי בא בני משא קבלו עליהם שלא לפרוש בים הגדול אחון שאלו לרבי אמר לו אבותינו נהגו שלא לפרוש בים הגדול אט מה אנו אמר להם מכיון שנהגו בהן אבותיכם באיסור אל חשמו ממנהג אבותיכם נחוי נפש ואין אדם שאל על נדח חמן מי שדר בשאל ברם הכא אבותיכם מדר כ"ש יהו מוחרים אמר רבי חיינא לא מן הכא אלא מן הדא ר' חלמדיה דר' יהודה הוה דר' יהודה אמר אסור לפרש בים הגדול והכי פי' כ"ש היו מוחרים כלומר דפריך כיון שמה שדר האדם בעמנו ימל לישאל עליו מה שדר אביו ולא הוא כ"ש שיוכל להחיר ומשי' ר' חיינא דהא ודאי שהו יסולן בני משא לישאל אלא שרבי לא רצה להורח מפני שהוא היה סובר מן הדין אסור לפרש בים גדול כרבי יהודה דאמר הכי אלא שהשיב להם

את ריחיו בעיני הגוים בעלי הבהמות שאין דבר נעלם מהם ואיבנו פלילים יאמרו שנעשית חורה כשתי תורח זה אומר זה מחיר ומרוב חפצו להודיע כח ההחירה ומחיוחו הם על ממונם של ישמעאל לא חקר מה שמינו חכם שאמר אין חיבתו רשאי להחיר וכח הרב"ד ללא משום כבודו של ראשן נגעו בה אלא משום דכיון דאסרה ראשן שייחא החיבה דאיסורא ואם החירה שמי אינה מותרת ואפי' היה גדול ממנו בחכמה ובמנין והסכימו לדבריו הרב"ן והרשב"א ז"ל והרב רבינו נסים ראה לומר דמשום כבודו של ראשן נגעו ואם שמע ראשן טעויותיו של שמי והודה לו מחירין הוראחו יראה ה' מססה בו וחכם בסוף דבריו הא' לעיל להלכה אבל למעשה אין בי כח לחלוק על אבות העולם ועל"ז אשיב ואומר שעם היות ששם העשב החכר הוא כל"ך העידו בפני שמי יהודים כשרים שהוא נקרא ג"כ מלחית ואע"ג דתיא הלעיטה מלחית כשרה ואוקימנא לה בעלין החם מיירי שראינו שלא חללה אלא עלין לבד אבל ב"ד מי מפיש שאינה אוכלת אלא עלין לבד אדרבה דרך הוא שאוכלת כל העשב עד העיקר ונמנא אוכלת העיקר שבו העלין ובאוחו עיקר הוא כח המלחית ומריפוחו :

ואפי' אם היה עשב אחר שעשה הפועל שעתה קורט של מלחית דיוו כמורה שלא הכיר מלחית בגמרא בדוקא אלא בדוגמא דלא כרוכלא ליזיל וליחניה חוה טעם הרב שכתב וכיוצא בו :

ואפי' אם חמלא עשב שהוא ספק מקב הרב כתב הרב חבדק והוא לדעת בעל הלטה-גדלות שכתב שיש בדיקה לנקב בני מעיים אבל רש"י כתב שאין בדיקה לבני מעיים מפני שאין נקב דק ייכר בהם וכן פסק הרשב"א בח"ה וכן דעת הרב"ד שכתב קשה היא בדיקה הדקים :

ואפי' לדעת הרב בה"ג דיש בדיקה לנקב בני מעיים היינו כשאיירע פעם א' במקרה אבל בל"ד שנמלא' לקיים במעיהם ארבע או חמשה בכל יום ולפעמים רוב השחטים או כולם מי הוא שיסמוך על עגמו לבדוקם ועד דאפי' בני האי גוונא שסובר שיש בדיקה לבני מעיים היינו מדינא דהלמודא אבל בזמן הזה הוא סובר שאין אנו בקיאים בבדיקה ויש לנו לאסור הכל כמו שכתבו הפוסקים בשמו' ועוד דעל כרחק לא אמר הרב בספק מקב דחבדק אלא בשאין נראה שום לקוי במעיים אבל בל"ד שהמעיים לקיים ומעיס לשחרות היו כמקב :

עפ"י דבריכם שהיו סוברים שאין הדבר אסור מן הדין אבל אין הכי נמי שאם היה סובר רבי שאין הדבר אסור אלא תשרי מנהג שיהיה מחיר להם :

ואעפ"י שיש לדמות ולומר דהאי עובדא דירושלמי היינו עובדא דבני מישא דמייתי בגמרא דיון דאחו לקמיה דרבי יוחנן ואמר להו משום שמע בני מוסר אבך ולא משמע דמיירי בגלו ממקום למקום י"ל שאעפ"י שלא נחפרש בחלמודא דיון הכי הוה עובדא כדקאמר בירושלמי ולא מש חלמודא דיון להאריך בך ורבי יוחנן דאמר להו בחלמוד' דיון אפשר דמעטמ' דר' דאמר להו אסר דמפרש בירושלמי דסבר דהלכה כרבי יהודה דאסור לפרש ציס הגדול הא ללו הכי הוה שרי להו והכא אח"ל דאע"ג דלא סבר כרבי יהודה לא הוה שרי להו דלא אחי כר' דירושלמי אם ק אף אנו נאמר דחלמודא דיון דעומדים על אדמחם מיירי כפשטא דגמרא הא אם גלו ממקום למקו' ובקשו לחזור בהן מחירין להם : ומ"מ מכל מה שכתבתי לעיל נחבאר דפשיטא מביענא בטהחא שהאשכחם הדרים בפליב"א מותרים לאכול מצדיקה הספירים ולא עד אלא שאם באו להחמיר על עגמם אינם רשאים מפני הלש ומפני המחלוקה כי גדול השלום שעליו העולם עומד הכר' לע"ד ככתבתי אפי' הוא המדבר העליון

יוסף בכמה"ד אפרים קארו זל"ה

סימן ר"ג

ראיתי מה שכתב החכם ה"ר משה מטראני י"ו לחלוק עלי כמה שזה כמה ימים שאסרתי בהמות הנמלאות לקיחה במיעהן ואומרים שהוא מלך עשב אחד שאוכלת ומחוח ומשש החכם אולי אסרתי אוחם מלך שמחוח מחמת אכיל' אוחו עשב שעל זה דנתי מדעתי שמסחמ' היה נוקב בני מעיה וע"ז כתב שאין לאסור מעטם זה שהרי אוכלת סם החוח הבהמה כשרה :

וכתב עוד ואם נאמר כי במקום האדמימות עחיד לייקב זה לא נאמר אלא בדרוסה וכתב שאם הייתי אומר מפני שהייתי סבור שעשב זה הוא מלחית ואמר שמואל הלעיטה מלחית טרפה כבר נחבאר דהלעיטה עלין של מלחית כשרה והכא עלין הוא דקא אוכלת עד טען עלי שעשב זה אינו מלחית ולא החכר בגמרא דבר שנקב אלא קורט של דם :

ומ"ש הרב וכיוצא בו היינו שמקב דהוי בקורט של מלחית ואם החכם החכר האריך וכו' חמא' דבריו את הדברים האלה כתב ומחם ביד מוכר הבשר להבאיש

לשון הרמב"ם וסחירתו עם לשון אחר מיניה וביה מהלכו' ממרים לה' מאלכות אסורות על ענין בשר חיה בחלב תמלא אוחו בקונטרס דברי המפרשים קשה ההבנה סי' ה' וסי' ל"ח אגסה הבהמה עגמה או שאגס השומע הסימנים וסחירתו מיניה וביה תמלא אוחו כחוב בקונטרס ה"ב בסי' ו' סי' ל"ט:

אם שחט חרבך השט או בכרס פסולה סחירתו ג"כ מיניה וביה תמלא בקונטרס ה"ל בסי' ז' סי' מ"י על מה שכתב הרמב"ם ג"כ על דין נקובת השט ופסוקת הגרגרת הרי זו נבלה וסחירתו מיניה וביה תמלא בקונטרס ה"ל ומפני שדין אלו שייך לקונטרס זה לכן רמזתי לך מקומם והיה כל מבקש ה' יבא אל אהל הקונט' ה"ל ותמלא זה הדין ה"ל בסי' מ' סי' מ"א:

סימן ריד

ז מה ששאל מעב"ת על בהמה שהיחה רבולה לפי'ד לשחוט ובעל הבהמה היה צידו סכין ונגע כמחעסק לזוחר הבהמה בעוקו של סכין ועקנה ולא יאל ממנה דם ושחט הבהמ' חתך ומלא את השט נקובה במקום העוקך מה דינא:

תשובה נראה דכיון דלא יאל דם חתקה לא יקב דהסם נקב מחיים יולא זמנו דם ואפי' יאל דם איכא למימר דלא יקב אלא העור לבד ולא השט ועוד כיון דמחעסק הוא ולא היה מחטין לחשוב הסכין לא עביד שינקוב כל עובי העור וינקוב גם השט הילכך אמרינן ודאי נקובה היחה קודם לכן ואפי' אם נחטון לחשוב מ"מ מידי ספקא מיהא לא נפקא ולא ברעא מההיא דאמרינן בעלם המפרקת שפגמה וכדתיא כל ספק בשחיטה פסול ועוד אינו אומר דלא נפקא לן מידי בהאי בעייתא דאפי' אי הוה צריך לן דלא יקב אלא ע"י חציבת סכינו של זה פסולה דה"ל יקב השט וחתך שחט דפשיטא דפסולה ומאי דקשיא ליה למר במאי דכתב הר"ף על ההיא דרב ביבי ואסיקנא למעלה דלא חייבא בושט עד בשרו אמר רב נחמן כו' נראה מדבריו דהא דרב נחמן פליגא עליה דרב ביבי וליחא לרב ביבי ומסוגיין משמע דלא פליגי וכן נראה מדברי הר"ם ושאר הפוסקים ז"ל שכתבו דרב ביבי ודרב נחמן אלתא לא פליגי תחלה אומר שאם בלנו להכריע מדברי ספר מצות גדול וחורת הבית והטורים איפלא איכא למידק שהרי הם לא הזכירו אלא דברי רב נחמן לבד ואפי' אם היו כול' סוברי' דלא פליגי כי סבר הר"ף

ומ"ש החכם ולא נאמר כי במקום האדמיתות עחיד לינקב זה לא נאמר אלא בדרוסה עכ"ל אשחמיטתיה מ"ש הרשב"א והרא"ש שרבינו אפרים פירש דהא דאמר רבי יהודה נתמסם הבשר רואים אוחו כאלו אינו לענין בשר החופה את רוב הכרס קאמר שאם נתמסם רואין אוחו כאלו אינו וטרפה וכתב רבינו ירוחם בשמו והטור פסק כן סתם בסי' מ"ח:

וכתבו המרדכי והגהות אשרי בשם ר"ח דכל מקו' שאמרו חכמים שהיא טרפה הכי קאמר אם לא יקב ובשו' רע וכו' הרשב"א צ"ח בחלק הלקוין של מה שיקבחו או חסרונו פוסל בו בשנתמסם פסול ואעפ"י שנתמסם אמרו בגמרא שהוא כל' שהרופא גוררו אין לאומר שיאמר שלקות שבמעיס הללו לא הגיע לשיער זה שהרי כיון שלקות זה נטוה לשחיות הוי בכלל שהרופא גוררו ובמרדכי שכתב ראב"ה ששמע ממורינו ממיך שאמר לו ר"ח פה אל פה על הא דכל שהרופא גוררו דאין אלו בקיאים בגררו שהרופאים גוררים לכך ראוי להחמיר כשנשנה מראית הבשר עכ"ל הילכך הוי לקוח זה שבמעיס נקב וטרפה:

ואחר שכתבתי זה העיד אלי אחד מהשוחטים המובהקי' שלקות זה כשמשמשים בו הוא מתמסם וממלא המעים נקוב נתבאר ממה שכתבתי של שנמלא לקוח במעיים כמו זה הנמלא בבהמות אלו בין שיהיה מחמת אכילת עשב בין מחמת סבה אחרת הוי נקב וטרפה ומה' ית' אשאל ינחנו בדרך אמת ויזכנו לעבודתו אמן:

אחר הדברים האלה בראות הקלבים שיש מי שמחיר וחוקע עגמו בדבר לא נתקבלו דברי והאכילו מהבהמות הא' ויד' ה' היחה בעם וחלו כמה וכמה מהאכלי' מהבהמות הסם מהחולי' ההוא בעגמו שהיה לבהמות הא' כי היה להם שלשול דם ומחו בעגמות עשרה נפשות והשאר' הגיעו לנקודת המות וכראות החכם כי ק חור החכם הא' והודה לדברי והסכמנו לאסור כל בהמה הנמלא לקו' במעיה כל שהוא וכן פשט המנהג כמה שנים וכתבתי זה להיות מוכרת לתורות נאם הנעיר

י"ב קארי

איכא בהאי מילתא חיסורא וסכנתא ויש לחוש אפי' לספק ספקא ולפי'ד אינו אומר שכל עבה שמאכיל בהמה מה ישראל הוא שוחפו של עמלק ושלומו של סמ"ל לפי הנסיון הנחוב דוד י' אבי זמרה:

איכא בהאי מילתא חיסור בדבר וסכנתא ופריעת גדר נאם הנעיר ישראל בר מאיר זלה"ה:

דאמר שמואל מליח הרי הוא כרוחה ובפרק כילד טלין
 אוקי רב הווא הא דתיחא זמן לחוד זמן מדיח בשלח
 מלחו אבל מלחו לא מדאמר שמואל מליח הוא כרוחה
 ואולם יש להבין כי המליחה שיש לה רחיה ריך שיהיה
 עמה תנאי והוא שהדבר הנמלח הוא לא יהא נאכל
 מחמת מלחו כדאיתא בכל הבשר גבי ההוא גולא דנפל
 בו' כי אמר שמואל מליח הרי הוא כרוחה הני מילי
 דאינו נאכל מחמת מלחו והכי אסקא רבא להא
 שמעתיחא בכילד לולץ האמנס צפי' אינו נאכל מחמת
 מלחו יש חילוק בין המפרשים וכדכחצו החוס' פרק כל
 הבשר ח"ל והר"י ישראל החיר בו' :

וגראה לע"ד דפלוגת' דרש"י והר"י ור"ח לא
 חלייא בשיעור' כמות המלח דהא ודאי הר"י ורש"י אין
 בידם להכחיש המוחש דמליח לקדרה אינו נאכל מחמת
 מלחו וגם אין כמות המלח שמולחין בשר להצניע או
 לעור לעבדו מסף הרבה מכמות המלח שמולחין בשר
 לקדר' אלא ודאי פלוגתייהו לא חלייא אלא בשיעור זמן
 שזוהא המלח על הבשר וכן נר' מדברי הר"ן ועוד
 ראייה מדביתא ר"ח ראייה לדבריו מדכחצו ב"ג שיעור
 מליחה כשיעור ללייה בו' וק"ל ועם היות שכלל
 המחברים חפסו שיטת ר"ח עיקר עכ"ל דברים אלו
 למעשה נאמרו דהא הר"י עבד עובדא כשמעיה וכו"כ
 המרדכי שם הראב"ן החיר בשר שלא נתקבר מחלבו
 ונמלח מעטס הר"י והרי ג' גאוני עולם בשטה זו
 והטוט המשולש בו' :

עוד יש להבין דרתיח' זו שיש למלח לאו כרתיחא
 ביטול היא אלא כרתיחא ללי והכי אמר רב אחא בפרק
 גיד הנשה ולפיכך דיני הלליה חלוקים דבכל דבר אסור
 המפעפע בשומן נבלה וחלב כליות חזמיהן כח הללי
 יפה כח הביטול והיינו דאמר רב הונא גדי שללאו
 בחלבו אסור לאכול אפי' מראש זמנו ואמריק עלה
 שאי חלב דמפעפע אבל בדבר איסור בלחי מפעפע
 גון בשר נבלה כחוש ודאי אין בכח חוס הללי לערב
 האיסור בכל ההיתר אלא עד כדי קליפת נגיעת
 האיסור בהיתר והיינו עובדא דר"י בכמישתא דמען
 בדי שללאו בחלבו והוא כחוש והורה ביה ר"י קולף
 ואוכל לדברי ר"ח דסבירא ליה דחלב כחוש אינו מפעפע
 והיינו נמי דאמר שמואל אמתיחין דייך שחבשל ביה
 פי' ל"ש אלא נחבשל אבל נלה קולף לדברי רוב
 המפרשי' דסביר' להו דשומן גיד אינו מפעפע בטבעו
 וכמו שאפרש בע"ה וכיון דמליח הו' כרוחה דללי הרי
 דימי שיש ממש לדון הללי והכי איתא בגמרא בעובדא

דלא כחתייכו ויפרש דפליגי מאי האי כדאי הוא הר"י
 ז"ל לבור פי' לעגמו אלא כי קשיא הא קשיא אח"ל
 דרב נחמן פליגי אדרב ציבי וד' יונה למה ליה למכתב
 דבריהם כיון דבגמרא לא משמע בהדייא דרב נחמן
 פליגי עלייהו לא היה לו לכתוב אלא דברי רב נחמן
 לבד ועוד דכיון דהיינו דהרמב"ם סבר דלא פליגי רב נחמן
 ארב ציבי אית' לן לפרתי' דברי הר"י ק' דכיון דרבה
 רביה הוא יש לנו להסכים דבריהם כל מאי דאפשר
 ולק' נראה דהר"י נמי סבר דרב נחמן ורב ציבי חד
 שיעורא הוא והא דקאמר מר ואסיקנא משום דרבי
 יונא ור' זורא ורב אדייא פליגי ארב ציבי הוה אמינא
 דהלכתא כחתייכו לכך כחצו דמסקנא אמר רב נחמן
 כדי חפיסה יד והיינו דרב ציבי וליכא למי' נמי
 דאצטריך למכתב ואסיקנא משום דבגמ' דאמר חרבך
 הוה רב אמר במשהו ושמואל אמר ברובו רב אמ'
 במשהו מקום שחיתה הוא ושמואל אמר ברובו לאו
 מקום שחיתה הוא ומשמע דהלכה כרב דק"ל כותיה
 באיסורי והר"י פסק דלאו מקום שחיתה הוא וקשיא
 לי למה פסק דלא כרבי וחו' דפסק דנקובתו במשהו
 חדא כרב וחדא כשמואל לכך כחצו ואסיקנא כו'
 כלומר הא אסיקנא בגמ' די אחא רמי בר יחזקאל
 אמר לא תיחי להני כללי בו' וליש' דהר"י דייק דמהאי
 טעמא כחצו ואסיקנא שחצו ואסיקנא למעלה דלא
 הוי לשחיט' ובשט' עד כמה אמר רב נחמן עד כדי
 חפיס' היד ואילו ליטנא דגמרא כדרב נחמן לא הו'
 הכי אלא למעלה עד כמה אמר רב נחמן עד כדי
 חפיסה היד הילך משמע דמהאי טעמא נמי כחצו
 ואסיקנא אין הכי נמי דרבן גמליאל ורב ציבי חד
 שיעורא הוא ואפשר שהפוסקים שלא כחצו אלא שיעורא
 דרב נחמן לאו משום דסבירא ליהו דפליגי אדרב ציבי
 אלא משום שיעורא דרב נחמן עדיף להו דהוי קודם
 שחיתה מדרב ציבי לא הו' אלא בחר שחיתה אבל אין
 הכי נמי דאידי ואידי חד שיעורא הוא נאס' האעיר
 יוסף בכמה"ר אפרים קארן ז"ל :

סימן רבו

קובציהם שלוחי הרי הוא כרוחה

ח הדיבור הכללי מתחלק לשלשה מחקרים האחד
 חמה ויציב כי יש למליח רחיה לעמן פעפות ועירוב
 שאר איסורין כדאשכחן בפרק כל הבשר אמר שמואל
 מליח הרי הוא כרוחה ואסיקנא חסם הלכתא הכי
 מנח פירכא דרבי אמי ובפרק גיד הנשה מאי דעתיך

נמור המפעפע במליחה ולליה חבל בשומן וקרחמים
 דלח מפעפעי ודאי שאין במליחה פעפוע והיינו נמי
 דקאמר דכל פעפוע בטל בששים כלומר כל דבר
 המפעפע בטבעו בין פעפוע דללי בין פעפוע דמליחה
 בטל בששים והחס בשבדא דתרגומא רב הוא לדוסר
 ודס אינו מפעפע מתגמו ואין מלה מפעפע ולפי זה
 יסכים דעת ר"י לשנת הרשב"א דהו' ודע"ג דמייחי
 לראב"ה ללו למימרא דמחזיה ממש ס"ל חלא
 דמדראב"ה דקאמר הכי בכל איסור בין מפעפע בין אינו
 מפעפע נלמוד לאיסור בלחי מפעפע לפסוח:

נמצא כלל עולה בידיו משלשה טעמי חלו דלכל
 הי רבוחא דבר איסור שאינו מפעפע שחער' בהית'
 בין דרך לליה בין דרך מליח אינו אוסר אלא כדי
 קליפה האמנם באיסור זה המפעפע שחער' בהית'
 בזה פליגי הרשב"א וחביריו ס"ל דבין דרך לליה בין
 דרך מליחה לריך ששים להחיר:

ורבינו יואל ור"ם וראב"ה והר"א ס"ל דחס
 נחערב דרך לליה אוסר בכל ענין ואין לו תקנה לא
 בקליפה ולא בששים ואם דרך מליחה נחערב לרבינו
 יואל והר"ם וראב"ה ייתר בקליפה ואפשר שכן
 דעת הר"א חלא שחר"ן כחב לדעת הר"א דמליח
 שזה ללליה:

והרמב"ן ס"ל דחס נחערב דרך לליה לריך
 ששים ולא סגי בקליפה וכשיטת הרשב"א ואם נחערב
 במליחה ייתר בקליפה וכשיטת רבינו יואל ור"ם:

ונמצוינו למדים דיש בדרכי היתר קליפה וששים
 להקל ולהחמיר דכל חערובת שדרך היתר בקליפה אפי'
 יש בו ששים אינו ייתר עד שיסיר קליפתו מעליו מפני
 שכן שאין האיסור נחערב בכל חלקי היתר מחמת
 העדר פעפוע או חולשת רחוחו אין היתר שלא
 נחערב בו האיסור מטורף להחר כלל חבל חערובת
 שדרך היתר בששים אם ימלאו ששים ממש מותר חבל
 אם אין ששים הכל אוסר ואין כח בקליפה להחיר
 הזויל והאיסור מעורב בכל חלקי היתר:

ואולם דעת הרמב"ם להקל במליחה מכל וכל
 דס"ל בין דבר מפעפע בין אינו מפעפע שמתלה עם
 הבשר אין הבשר הוא נאסר כלל ואין לריך לא ששי'
 ולא קליפה אלא הדחה בלבד וכן נראה מ"ש בסוף
 פ"ז מהמ"א ח"ל' אין מולחין חלבים עם הבשר כו' וכל
 אלו הדברי' אוסר לעשותן ואם עשאו לא נאסר הבשר
 כו' ולא הגריעו אפי' קליפ' וכן כחב עליו הרב המתיד
 שם ועם היזת דעת הרמב"ם דבליי חלב מפעפע אוסר

דהנהו אטמחא דאיתלחו בגידא דשיא כו' וכן העלה
 הרשב"א ב"ה דבית החערובות ורוב רבוחיו הגרפחים
 סוברים ק' ובייחוד הר"י ח"ז ור"ם ור"י מפרי"ש ור"י
 מוויינא ובעל שערי דורא וראב"ן ור"י הלבן ורבוחיו
 ומהר"מ בה"ג וכן תמלאם כלס מהסמיים דבשר וחלב
 שמתלחו יחד לריך ששים ומשמע מכללס דבחלב נמור
 מיירי האמנם חילוף הנמלא ביניהם לענין פעפוע עוד
 אזכרנו בע"ה בחקירה השניח:

ואולם למקלת רבוחיו הגרפחים מלאחי שטה
 אחרת דהרי כחב בשערי דורא דרבינו יואל ור"ם
 סוברים דיש להחמיר יותר ולומר דכל איסור מפעפע
 שנחערב בהיתר דרך לליה אין לו תקנה כלל כו' ומ"מ
 אף אינוהו מודו דהיינו דוקא לגבי ללי חבל למליחה
 סגי בקליפה חכ ברור שם בשערי' משתן ראב"ה ול'
 שכן קבל מאביו ומר"ם חלח היא סברת ראב"ה
 ומחכרת בכל מקום בהנהוח אשרי ובמדרכי ובהנהוח
 מיימון ואפשר שגם זה היה דעת הר"א שחב הר"ן
 הגם כי הר"ן פי' דבריו דלא שגא ליה דין מליחה
 ללליה ומסכים קתא לשיטה זו מלאחי דעת הרמב"ן
 מדכחב הר"ן שם והרמב"ן חירך דמליחה אפילו חלב
 שמו אינו מפעפע ודע"ג כו' ומשמע דהרמב"ן ארכבה
 לשטחיה אחרי ריכשי דלענין ללי ודאי סבירא ליה דחלב
 דאיסור מפעפע לא סגי בקליפה חבל בששים סגי
 וכדעת הרשב"א וכן ל"ל מדחשוקי מיימה הר"ן בדבזר
 גדי שללו בחלבו שחבב דעת הר"א ולא הזכיר דעת
 הרמב"ן ולענין מליחה ס"ל דאיסור מפעפע אינו אוסר
 במליחה כלל ואין לריך ששים לבטלו ומ"מ בקליפה
 לחודה מותר כרבינו יואל ור"ם וראב"ה:

ועוד אפשר לומר שזה דעת ר"י שחב המדרכי
 בכל הבשר ח"ל מעשה ב"ה לפני ר"י בחרנגול' שמתלה
 ומלא חלב כו' חבל במליח אין פעפוע הילכך אין לריך
 להסיר כו' ומלשון זה נראה ברור שדעת ר"י להקל
 במליח ולומר שאין בו פעפוע ומדמייחי לראב"ה בהך
 כלל ורעה לומר דאף בדברים המפעפעי מלאחם
 ס"ל לריי שאין במליחה פעפוע להריך ששים חלא כדי
 קליפה אכן קשה דבפרק גיד הנשה כחב המדרכי ח"ל
 ור"י מפרי"ש כחב בשם ר"י שנסתפק בזה כו' ובסוף
 דבריו כחב שגור' לר"י דכל פעפוע בטל בששים אם
 יש ששים ודאי הוא לישנא ארדי' קאי דמייחי במליחה
 משמע ודאי מיי' דס"ל לר"י דיש פעפוע במליחה
 ולריך ששים ולא לריך לומר דתרי ר"י מינו אי נמי
 ע"כ ל"ק הכה ר"י דשיך ביטול בששים חלא בחלב

הרא"ש האכיר דברי החוס' וכחב עליהם ומיהו יראה שאין להחמיר כרוחה דמליחה ודי בקליפה ולא בעי עיולה ומדומה שהורה רבינו מאיר כן עכ"ל ואפשר שאף דעת החוס' כן כיון דלא האכיריה אלא לעיני ללי גס הרשב"א כחב בש"ה דביח החערובות בעיני שיעור איסורין דככל דבר אסור בלתי מפעפע אין נידך אלא הסרת קליפה דקה אבל במפעפע נידך עיולה:

והנה הוא ז"ל לפי המסקנה מחלק בין איסורי מפעפע לבלתי מפעפע ויס' דלעיל מהאי כי כחב בעיני ביאור איסורין בחיך מפעפעין שיטת החוס' נסמכה למעשה ולדידיה מליחה ולליה אחת היא הנה על דבריו האחרוני' נסמוך ולא על הראשונים גם במקום דאשכחן להרא"ש משם מהר"ם דמחלק בדברי החוס' בין מליח ללי כוחיה נקטינן וכן ראוי להורות שאין לקלוף במליחה רק קליפה קלה ודקה שחוכל להנטל כולה בצח אחת כי זה שיעור הקליפה לא יוחר:

המחקר השני ידעת האסורים המפעפעים דברי המפרשים בענין זה עיקרו וטרוו בפרק גיד הנשה דאמתייתין דתנן החס' ירק שנחבשל בגיד הנשה אמר שמואל ל"ש אלא נחבשל אבל יללה קולף ואוכל כו' איני והא אמר רב הונא ע"י שאני חלב דמפעפע ובחל' אסור והאמר רבה בר בר חנה עובדא הוי קמיה דרבי יוחנן בכנישתא דמשנן כו' כחוש הוה רב הונא בר יהודה אמר בחלבא הוה ועוד גרסינן בסמוך אנהו אטמח' דמלחו בגיד הנשה כו' וכחבו בחוס' שאני חלב דמפעפע וא"ח ל"ח במתי' איכא שומן גיד דמפעפע ואפי' יללה אחרת כולה וגרסא לר"ח דשמו של גיד אינו מפעפע והרב רבי מאיר מפרש כיון דשומן גיד לא מחסר אלא מדרבך דגורו ביה אטו גיד כשאין הגיד אומר גם בו לא החמירו ולפי מתי דק"ל אין בגידין בוחן טעם אפי' נחבשל לא אומר כמו שאין הגיד אומר ורבינא דאסר בסמוך גבי הנהו אטמחא ל"ל דסבירא ניה יש בגידין בוחן טעם כחנא דמתי' עכ"ל ועוד כחבו דהוא כחוש הוה ולכך שרי דחלב כחוש אינו מפעפע:

ועוד י"ל כחוש הוה ויש בו מעט חלב ובטל בשטי' כלייא בחלבא הוה ושריאל לפי שהיה הקרום מפסיק כו' ומדבריהם אלו למדנו דיש בדבר שתי דעות אם דעת הר"מ ראייה שמו דקונקומותו איך אסורין כלל לא צבישול ולא בלליה ולא במליחה למאי דאסיקנא והלכחא אין בגידין בוחן טעם וכן דעת הר"י בר נחן דכחב בסמ"ק והר"י בן בחו של רש"י דכחב בסמ"ג

בששים ושאינו מפעפע נידך קליפה כמבואר בדבריו פ' טו"ו ס"ל דרתיחה דללי לחוד ומליחה לחוד ואם חלמר כיון דמליחה אינה אוסרת כלל הא דאמר שמואל מליח כרוחה דללי למאי נפקא מינה ועוד שהרמב"ם גופיה כחב הא דשמואל צפ"ע וכו"כ צפ"טו"ו דין גשר נבלה מליח שנבלל עם גשר שחטה כו' :

וגראה למ"ד בדברי הרמב"ם כאן במליחה לקדרה לבד הם זה ברור מדהביא דינים אלו צפ"י זה וס"ל דמליחה לקדרה לאו אינו נאכל מחמת מלחו הוא וכדעת הר"י ורש"י וראב"ן והיינו דדקדק וכחב צפ"טו"ו גשר נבלה מליח שנבלל פי' שנמלח הנבלה בפני עצמה ושהחה זמן רתיחה ובגן שנמליחה להניע ואח"כ נבללה הנבלה עם השחטה ועובדא דרב מרי בר רחל דאימלח ליה גשר שחטה דאיחא בכל הבשר שמטס למד רבינו דין זה ס"ל דמליחה להניע או לאורחא הוא ולפיכך לא כחבו הרמב"ם בלשון מליחה אלא בלשון צלילה דהכי הו"ל גשר נבלה שנמלח א"כ אפשר דאף דמליחה לקדרה חבוי אינו נאכל מחמת מלחו ס"ל להרמב"ם דבשעת מליחה לקדרה דערי' בשרא למלט דמה לא בלעה כלל אפי' יר שמן ואי בלעה פורחא כבולטו כך פולטו עם המים שפולט בצוחה שעה ועובדא דרב מרי אחר שנמלחה הנבלה ופלטו כל דמה נחערבה ונבללה עם השחטה שהיחה עפלה בלי מלח או שנמלחה מקודם ופלט כל ירה ואח"כ נבללה או ודאי פולטת היא ואם חלמר בעובדא דהנהו אטמחא דאימלחן בגידא דנשיא ולכאורה מליחה לקדרה הוא וא"כ מתי אקשי ליה רב אחא לרבינא מדאמר שמואל אבל יללה קולף והא אינו אפי' בלא קליפה שרי:

וגראה לי שגם דעת הרמב"ם דהר"י ורש"י וראב"ן מוקי להך עובדא במליחה להניע או לאורחא ואם דעתו כפי' שני שכתבתי אפשר לומר דרב אחא לדבריו דרבי' קאמר דאע"ג דמליח כרוחה הוי אשחרי בקליפה מיהת כרוחה דללי אלא ליחסר נבלל אבל אינו ליה ודאי אפילו בלא קליפה שרי חה הפי' קרוב ומעט הדומק ממה שפי' הרמב"ן במאי דאמר רב אחא מכלל דברוחה דללי קאמר שכתב הר"ן בשמו ועם היה דעת הרמב"ם בזה בלתי מוסכם לדעת כל הפוסקים עכ"ז חלוקו נכון ומכון ע"ד פרע לעיני שיעור מה שנידך לקלוף והוא דלענין ללי כחבו החוס' בפרק גיד הנשה דנידך לעמיק בקליפתו עד כדי עיולה והוא שיעור עובי אצבע:

ולכאורה נראה דאף למליחה ק נידך האמנם

ור"י סחם כדנח' במרדכי ואפשר דהי חלה ר"י סלכו
חד הוא :

עוד למדנו שקרום האליה אינו אוסר גם כן
הערובתו כיון דליסורו מדרבנן ואפשר שזה דעת הר"מ
ה"ל ושי הדבורים מקושרים לעינין זה ולדעת זה נראה
לע"ד דה"ה כל קרומוט וחוטין האסורין מדרבנן משום
חלב דאיך אוסרין כלל אה הערובתן ואם דעתו של
ר"ח ז"ל דשומן גיד וקנקנות אוסרין הערובתן בביטול
בלבד אבל מ"מ אינו מפעפע לאסור בצלי עד כדי
שיעור ששי' ובקליפה סגי כן חלב כחוש וכן קרומוט
וחוטין האסורין משום חלב כלם שוים ואוסרים בביטול
ודאי אבל מ"מ כלם אינם מפעפים בטעםם ואינם
אוסרים בצלי אלא כדי קליפה ומליחה בצלי היא ע"פ
השיטות שהנכרחי לעיל ולפי דברי ר"ח אלה היינו טעמא
דלא חייש שמואל לשומן גיד בצלי ור"י בקדוש בסלייא
ורב אחא בטמחא דריש גלוחא וכולהו שרז בקליפה
ודברים אלה נחבס הרשב"ס בצירור עטס צביה
ההערובות ש"ה והעוד שזה דעת הרמב"ן אה דעת
הרמב"ם כפי מ"ש צ"ל שכתבתי לענין מליחה ולענין
ללי ג"כ דבריו מעין פט"ו אלא דבחלב כחות נראה
שדעתו ז"ל דהאי דליה ליה פעפוע אלא עד כדי קליפה
היינו כשהוא מועט שאין בו אלא פחות מכדי חלק אחד
בששים בהחיר אה נטע לחי' החוספות השני שכתבתי
בסמוך ודעת הר"ן גם כן

הגהה

כדעת רבותינו אלא לענין
שומן גיד וקרומוט אצל לענין
חלב כחות לא כח' טעם כלל
וכן דעת הר"ש ז"ל בפסקיו
ולענין שומן גיד אצל לענין
חלב כחות נחבס שני החירותים
שכתבו בחוס' לא הכריע
ביניהם ולענין הקרומוט

לשנו נטע להורות דמשום מיעוט מחיר לא משום טעם
והר"ש נחבס לגבי שומן גיד דיש לדק שכן דעת הר"ף
ורש"י שאינו מפעפע ולפי דברים אלה ז"ל דהא נחבס
רש"י בפירוש והלכתא אין בנידים במחן טעם ח"ל
ובין נחבסל ובין נמלח ובין נללה משליכו ומותר דוקא בו
אבל שומן יש בו במחן טעם ואם לא יטעל שמו אוסר
לאו אוסר בחד גונא הוא אלא האי כרימיה והאי כרימיה
בביטול אוסר עד ששים בצלי ומליחה בקליפה בלבד חדע
שק פי' דברי רש"י מדכתבו כאן החו' פי' הקוטרם
דוקא בו אבל שומן כ' ומדלל נחבסו עד סברה רש"י

אלא דעת ר"ת משמע דדוקא אר"מ פליג רש"י ולענין
בביטול דוקא קאמר דאוסר אצל על ר"ח לא פליג כלל
ולענין ללי ומליחה דהוי אינו אוסר אלא כדי קליפה דהוי
ס"ל דכלל ענין אוסר עד ששים קאמר לימרו בצרור
ובצלי תקל ר"ח אלא דהוי נדכתיבנה וכן נראה מדעת
הר"ש שכתב כאן דרש"י והר"ף לרדך לומר דשומן
גיד אינו מפעפע והחם לגדי נחבס ח"ל ורש"י ומיהו
שמו של גיד אוסר ולרדך ששים לבטלו וכ"כ הר"ף ז"ל
והנהו הטמחא משום שומן גיד אסר רבינא עכ"ל פירוש
משום דסבירא ליה לרבינא דמליח נחבס כחוסה נחבסל הוא
עד דדק ליה רב אחא ממירמא דשמואל דלא הוי אלא
נחבס דללי ואלה הם דברי העו' בסו' ק"ה ונמ' לפי
זה כלל עולה בידינו דר"ח והרשב"א והרמב"ן והרמב"ם
והר"ן והר"ש ורש"י והר"ף כולם שים לטובה בשומן
גיד ונקומחו אין להם פעפוע כלל לענין ללי ומליחה
ומן הסתם רוב רבותינו הרפתים שהנכרחי לעיל כן
דעתם שהרי רוב מה שמצאו להם פסקי' והורא'
וחשובות המחמירים ומצריכי' ששים אינו מדבר אלא
בחלב ומשמע לכאורה דבחלב גמור סלכו מיירי :

האבנבם למקלח רבותינו הרפתים מלמחי בחר
דעת אחרת ולמקלחם בלחי בחר כ"כ אכן מבין רסוסי
עיינים ניכר כן ראשון לזמן דבר זה מלמחי בהנהות
אשרי שכתב ח"ל אצל בעל הלכות גדולות נחבס ס'
אצל שמנויה שנחבסל או מלח אסור כל המבטל כ'
ועם היות כי המרדכי נחבס ויש לדחות דשיעור ששים
קאי אביטול כפי הלשון אין דחיה זו בחרה וק"ל :

ועוד מלמחי בשערי דורא שכתב ח"ל ומיהו ר"י
הלבן פי' דחלב במליחה בששים והביא ראיה מהנהו
אטמחא עכ"ל וקשה ע"ז קושיא שהקשו בחוס' ז"ל
ואמרו והא במחמי' איכא שומן גיד דמפעפע ואם בצלי
הוחזר מטעם ששים אף בביטול כן וכדקמי מחמי'
בהדיא אם יש בה במחן טעם כ' וא"כ מאי קאמר
שמואל לא שמו אלא נחבסל כ' ועוד עובדא דאטמחא
דשרי רב אחא אי משום ששים שרינאו אמאי אסר
רבינא משום דס"ל דמליח נחבס המבטל אפ"ה הא
איכא ששים וגם רב אחא אמאי לא אהדר ליה הא
איכא ששים ואי ליכא ששים מה לי עלי מה לי בביטול
לפי סברה זו ועוד מדקא תקשה לרבינא ממירמא
דשמואל משמע דליהו דשרי מטעמא דשמואל שרי וכי
היכי דשמואל קולף ואוכל קאמר הכי נמי איכו בקליפה
שרי ולא בששים וגם כי לר"י הלבן אפשר לומר דשומן
גיד אינו מפעפע וראיה דמייתי מטמחא ה"ק דכין

שנה לבישול חף למחני' ירך זו שרייה בצלייה משום דכין
 גידי לינו אסור אין צריך ששים אלא כנגד השומן והני
 דחי ליחנהו ואל"כ שרי וכל עלמו של שמואל לא בא
 להודיענו אלא הפרש שבין צליה לבישול חף למחני'
 ולומר דמשום גיד ליכא ליסורה להצריך ששים בצלייה
 ואוחזיקן עלה הריא דנישחח' דמעין ופרקינן דכחוש הוה
 יש בהיתר ששים כנגד האיסור בירך עלמו דקאמר שמואל
 וגדי שללו דקאמר ר"ה דאסור מיירי בשומן שאין
 ששים בהתר כנגד האיסור ועובדה דכולייה ביהני נמי
 מחוקמה דחי השבין לקרמא דמפסיק אין לשער בצולייא
 אלא ס' כנגד הקרום הדק בלבד שהוא אסור ובדואי
 שיש בצולייא ששים כנגד הקרום בלבד ההוא וכן דאחי
 לן רבי' דמפסיק קרמא טוב אין כהן לשער אלא כנגד
 הקרום בלבד חיה דחיי יתיר בששים שיש בצולייא כנגד
 קרומא ועובד' דלמחנה דליפליגי עלה רב אחא ורבינא
 אליבא דמחני' פליגי ובשיטה מהר"ם שכתבו החוס'
 ועל הגוף הגיד הוא שחלקו דרבינא ס"ל מליח כרוחח
 המבושיל ויש בגידים בנותן טעם כרינא דמחני' ולפיכך
 כיון שאין בירך זו ששים כנגד גיד ושומנו אסור ורב אחא
 אקשי ליה דמליח כרוחח דללי הוה וצלי אין בגידין
 בנותן טעם אפי' למחניתין ולפיכך אין להצריך ששים
 כנגד גיד ושומן אלא כנגד פליטה שומן בלבד והרי יש
 כאן ששים כנגד זה ואי משום גיד קליפה בעלמא סגי
 ולכך שרי ואק דקי"ל אין בגידים בנותן טעם והוי אין
 לשער בבישול צליה ומליחה אלא ששים כנגד שומן גיד
 בלבד ואסור' בגיד עלמו בקליפה לבד סגי וזוה כל
 דברי בעל הלכות גדולות ור"י הלבן ורבותיו והמרדכי
 ז"ל בלציוק ובקומתן ואין להקשות על שטה זו דא"כ
 אהו כל הני אמוראי דלא כהלכתא דקי"ל אין בגידין
 בנותן טעם משום דדואי שמואל כהלכתא ס"ל ולא קאמר
 האי ל"ש אלא לומר דחף מחני' לא קאפסה אלא ביסול
 דוקא אבל בצלי לא אבל לדידה חף בבישול ליכא טעם
 כלל וק רב אחא לדברי רבינא קאמר הכי לדידיה
 דכ"ל דיש בגידין בנותן טעם הא אפי' למחני' היינו
 דוקא בבישול אבל בצלי לא ומליח כרוחח דללי הוא
 אבל לדיד' חף בבישול אין לשער אלא בשומן בלבד
 ות"מ רבי' כמחני' סבירא ליה ואין זה דוחק דהא
 להר"ם ז"ל ק וכומו שכתבו החוס' וגמלא לפי זה כלל
 עולה בידינו דלהלכות גדולות ור"י הלבן ורבותיו שומן
 גיד מפעפע הוא כשאר חלב ומסחמא דחף קרומות
 וחומין האסורין משום חלב כיונא בהן הן :

דבההוא עובדה אסיקנא דמליח כרוחח דללי דוקא הוה
 משמע דללי ומליחה שים לבחרי ואק השכתן דלעמן
 אלי חלב מפעפע צריך ס' ולא אמריק קליפה אלא
 בצלתי מפעפע א"כ לעמן מליחה נמי בחלב מפעפע
 צריך ס' ואק מקום לקליפה אלא בצלתי מפעפע והיינו
 דקאמר חלב דמליחה פי' חלב ממש :

האמתם פי' זה נמנע לפי לשון המרדכי ז"ל שכתב
 דברי ר"י הלבן ח"ל מיהו ר"י הלבן תואר רבותיו פסקו
 דמליחה נמי בס' ור"ייתם מההוה אטמתה דאמאי שרי
 אם לא מטעם ששים קאי אטמתה אי אפשר לפרש
 כמו שכתבתי ועוד דבדבר מלאחי במרדכי שכתב עוד
 על עובדה דלמחנה ח"ל אמר חבא שרי וק הלכתא
 ור"י אמאי לא נאסר משום שומן גיד המפעפע וק
 קשה נמי לעיל ס' ודלא כאלפס דפסק לעיל דשמחית
 הגיד משעריק בס' ולדבריו היה צ"ל דבירך הוה לבטל
 שמחית גיד בס' עכ"ל :

עם היות דלהר"ף אין אנו צריכים לזה כיון
 דהרא"ש הסכים שמתו לשיטה ר"ח סה' והוא השיקר
 בשיטה הר"ף עכ"ל אליבא דמרדכי דקאמר הכי יש
 לעין אך יתייבצו קושיא שכתבתי :

לבן נראה לע"ד שיטה דשרייה לטלוה ורשאונה
 חריע דדואי לדידהו ז"ל שומן גיד מפעפע וק קרומות
 ואומין סלן מפעפעין ואוסרין תערובת ע"פ דרכי האיסור
 חלב הגמור ומפעפע והא דתמר שמואל ל"ש אלא
 שכתב ס' הכי פי' דשמואל וטלוה אמוראי לא מיירי
 הכי אלא לבני דינא דמחני' דמיירי בגיד עלמו ולא
 בשומן כלל והכי קאמר לא סנו במחני' דאם יש בנותן
 טעם אסור אלא בבישול אבל נ"ל קולף ס' משום
 דבצליה אין הגיד נותן טעם כלל בצער דהע"ג דסבירא
 ליה לתנא דמחניתין דיש בגידים בנותן טעם הכ"מ
 בבישול אבל בצלי לא משום דבצלי אין הגידין בולעין
 ופולטין אלא נמחין ומחמזין בעגמם ואין פולטין כלל
 ואפשר דהיינו מ"ש רש"י אלא שכתבשל שהרוטב מעלה
 טעם ס' אבל נ"ל עמה נלמח בחוס' וכו' ואקשיק והא
 אמר ר"ה מח' דס"ל למקש' דכחו של שמואל הוא משום
 הסרוק רתיחת הללי ומעטו ולפיכך אקשי ליה מדרב
 הונא כו' ומשיי שאני חלב דמפעפע אבל גיד נלמח
 ואינו מפעפע ור"י גס בירך ליכא שומן גיד דמפעפע
 ז"ל דהכא במאי עסקינן כגון דליכא בירך ששים כנגד
 השומן בלבד אבל לא כנגד שומן גיד עלמו ולפיכך אם
 דין ללי שיה לרין בשול אליבא דמחני' הרי ירך זו אסורה
 הא אין בירך ששים כנגד שומן גיד אבל אם ללי לא

מה שנתן אל לבו ואמר מה זה שדחתי אעפ"י שחלב מפעפע בצלי הא ליכא למימר דחזי דמזריכינ לכו כו"ל טובא דהני חלב מפעפע בצלי דשרי בקליפה כשאין בהיחר ששים אי איכו אי חימח חלב שומן הא גדי שללאו בחלבו ולא היה בו ס' אסרי ר"ה למיכל ואפי' מרש אזניה וכו' חלב כחוש וכו' למ"ד חלב כחוש מפעפ' ואשכחן דשרא ר"י גדי בבישח' דמעטן בקליפה משום דהוה כחוש הא כפי סברה זו לא החיר רבי יוחנן אוחו אלא מטעם ששים דאלת"ה אלא אפילו ליכא ששים החיר בקליפה אע"ג דחלב מפעפע הוה אמאי אסר ר"ה גדיא אחריתי מפני שלא היה בו ששים לקלוף וליטול ועוד עיקר דינו בזה כנגד הדעת הוא טעמא דשריחא בקליפה הוא מפני שלא עבר האיסור בעומק ולא נחערב בהיחר אלא עד כדי קליפה לבד וכיון שכן לא שייך במידי דקליפה שיעור ששים שהרי אין הבשר שלא נחערב בו איסור כלל מטעמא דהיחר וכדכתי' לעיל :

וא"כ היכי קאמר רב דבדאיכא ששים מותר זולת קליפה אפי' במהוה שדינו בקליפה ומחוק דוחקי קושייתו חלו נראה לפי דבין רבמי מנגלא ובין רב סלכו ס"ל דקרמי לא מפעפעי האיסור בכל היחר בבישח' ממש ולא אסרי אלא כדי קליפה בלבד ולא יהיו קרומוח חלו חמוריס מגדי כחוש דמשום כתישחו לא אסר אלא כדי קליפה אלא דרבי מנגלא ס"ל דאע"ג שלא נחערב האיסור בכל ההיחר עכ"ל ההיחר מסייע לבשר הקליפה האסור הואיל ומחובר בו לבטל בליעחו בשיעור ששים ולפיכך ל"ל דכל מקום שגריך קליפה אס' יש ששים אין לריך לקלוף כלל כי לא נאמר דין קליפה אלא כשאין ששים לבטל ועובדא דגדי כחוש לא הוה ביה ומשום דחלב כחוש אינו מפעפע בעומק הוחר בקליפה כדברי ר"ה ורב בין לפניהם ואמר דקליפה בעי לעולם ואח"כ נתן אל לבו והורה כדברי רבוחיו ואמר אע"פ שחלב מפעפע בצלי פי' עד כדי קליפה בלבד וריך לקלוף הא דאיכא למימר דהא דמזריכינ כו' ומ"מ לפי דריכוס למדנו דלשיטה זו אין בדין קליפה חומרא כלל ולא נאמר קליפה אלא להקל ולהחיר בדליכא ס' שלא על הדרך שנחבתי במחקר הראשון :

המחקר השלישי על כל הדברי' והאמח האלה מאל פסקן של דברים לבני נ"ד בבחינת האיסור' הכולל שהוא איסור המליחה בלבד אס' היינו משיגים אוחה קודם כבישה וביטול יש לה תקנה להחירה בא' משני דרכים :

הגב' בשם מהר"ם במעשה שהיה שמלחה שפחה מהר"ם הקרום של חלב עם הבשר ולא ידע אלל איזו אחיכה נעשה והחמיר בקרום כאלו היה חלב גמור עם שהורה הוא ז"ל להחיר הבשר מטעם עוד אזכרנו עד המחקר השלישי בע"ה :

אכן מלאחי במרדכי שנחב ח"ל מעשה לפני רבוחי שבמנגלא שמלחה ריאה של כבש עם כמה חחימה בשר והנה מלאו יזחרה הכבד בריאה שלא געל הקרום שלה האסור משום חלב כו' ונראה מדבריהם ז"ל דחומין וקרמוח האסורים משום חלב כחלב דמו ואסורים עד ששים ועובדא דמלייא משום ששים החיר רבי יוחנן ועיקר חידושו לומר דקרמא מפסיק ואין לריך לשער בחלב כלל :

ומ"מ אפשר לי לומר דע"כ לא אמרו דבני מנגלא ומהר"ם ז"ל דקרמי מפעפעי אלא בקרמי דאסרי משום חרבא וכדאיחא בגמ' החס דכין דמשו לחא דחרבא אסרי הוה ממש כחרבא חבל שומן וקמקמא דלא אסרי אלא משום לחא דגיד וגי' עלמו אינו אסור ואינו מפעפע כדכתיבנא גם שומן אין להחמיר בפעפוע כלל לבני פעפוע בלבד. משיק שומן דגיד כגיד אע"ג דלעמין ביטול אסור הוא והרי בזה טעם מהר"ם שזה לשיטה ר"ה וחביריו שהזכרתי לענין שומן גיד בלבד :

ויש לי קצת ריאה להזכיר דהו ודאי דעת מהר"ם מדכתב הר"ש גבי מימרא דשמואל דירך שגלו בגיד הגסה שלה ולגבי אטמחא דבי ריש גלוחא דיש להקל בקליפ' המליחה כה' בסוף מחקר א' הוא נחב שם ח"ל וכמדומה שראיתי למהר"ם שהורה כן וכיון דאירך מייתי לה משמע דאירך מליחה הורה מהר"ם לקלוף קליפה בדין ואס' איחא דס"ל דשומן גיד הוא כחלב מאי קליפה שייך ביה לא בדקה ולא בגסה הא אינה ייחר אלא בששים אלא ודאי דעתו ז"ל דשומן גיד אינו מפעפע :

האמנם דברי רב אינם נחרים כל הערך אס' מה שכן לפני רבוחיו ק"ק דמאי הו דקאמר כיון דק"ל מליח הרי הוא כרוחח דללי א"כ יש לומר מה רוחח דללי כו' דכין דס"ל דהני קרמי מפעפעי הרי איסורן מובלט בכל חלקי ההיחר ומה זו קליפה הא אין היחר אלא בס' כדברי רבוחיו דהא אף בצלי דיש כן ולא אמרו קליפה אלא לחלב שאינו מפעפע ואס' ס"ל הפך דעת רבוחיו דקרמי לא מפעפעי ואין לריך אלא קליפה בצלי לימח לה בפ"י הא קרמי לא מפעפעי ואף בצלי אינו ייחר אלא בקליפה ומליח כרוחח דללי הוא ואף

אם להחמיר ולהגדיר קליפה לסלון מטעם דאפשר דגע
 שומן גיד שבחתיכי' זו בכל חתימה הבשר כי ק דרך
 בשעת המליח' להפך ולבלבל בחתיכה בחתיכי' וכדכחב
 המרדכי בשם רב הג"ל וכו' דעת רבאבי"ה דמוכח
 מהג"ה דאשר"י שמכיר בסמוך בס"ד ואין לומר כל
 החתיכות בלי שום היתר מטעם היותן חתיכות הראיות
 להחכבד הוא דהא אף חתיכי' ירך עלמ' עם היותה
 ראיה להחכבד לא נאסרה מפני כבודה ויתרי' בקליפ'ה
 כדכתיבנא משום דע"כ לא אסריק משום חשיבות וכבוד
 אלא כשהחתיכה כולה אסורה כחתיכה נבלה ועורפי'
 וחלב ודומיהם אבל חתיכה שנאסרה מחמת בלע שבלעה
 ודאי אינה חשובה חתיכה כבוד עד שתאסר זה ברור

כחבו הרשב"א והמרדכי סוף פרק גיד הנשה ובשערי
 דורא בפנים ובהגה"ה משם הר"ם ובהגהות פ' י"ז
 מהלכות מ"א וכן פסק הר"א"ש וכו' הטור סי' ק"ה וכו'
 שק לא תהא קליפה זו האסורה מפני שהיא דבוקה
 בבשר אסרת כל החתיכה כיון דאיסור קליפה משום
 בלע הוא כי אין הדעת סובל דיהא הבשר המותר מסייע
 לקליפה האסורה מפני שהיא דבוקה בה להחשיבה
 כחתיכה כבוד ולאסור' דהאי בלמודיה קאי והאי בלמודיה
 קאי ועוד דאפילו תימא דבשר מסייע להחשיב הקליפה
 ולכבדה ושייך כבלע כבוד עכ"ל לא חזרה חתיכה זו
 כולה נבלה אפי' למ"ד חתיכה נעשה נבילה בכל האיסורין
 משום דכיון דאפי' לדידהו אין קליפה אסרת קליפה
 שאצל' מטעם דאין איסור הבלוע בקליפה מחפשט כלל
 בחתיכי' הואיל ואיסור' שנאסרה הקליפה ע"י לא היה
 לה כח לפעפע ולאסור' יותר מהקליפה וכן כתבו החוס'
 בפרק גיד הנשה וכו' הרשב"א והרא"ש וכל הפוסקים
 שז"ס בזה וכיון שקן כיון שהסרנו מחתיכה כבוד זה דבר
 האסורה שהיא הקליפה הרי היא מותרת הא למה זה
 דומה לחתיכה כבוד של איסור שנחשבה בחתיכות
 מותרות והכרעה חזקה ואוכל השאר ודע דקן הוא
 דהא כתב בהגה"ה דאשר"י ובמרדכי ח"ל אבל ראבי"ה
 פסק אם נמלח חלב ובשר ט':

ודברי ראבי"ה תמוהים קצת מדה היכי קאמר
 ואם יש חתיכות הרבה ט' אם ראיה להחכבד לא
 בעולה והכל אסור והא איסור זה בלע הוא ואין בבלע
 איסור כבוד ועוד כי האי אסור לגמרי קאמר בלי שום
 חקנה אמאי לא חלק נמי בידוע שנגע בחתיכה אי'
 ודאי צין חתיכה מכוול' לשאינה מכוולת דאי בלע חשיב
 כבוד ליחסר נמי דודאי מגע דבספק נגעש ואין אשכחן
 דפסיק ודמי בריש בהגה"ה וידוע מקום שנגע בו לריך

חרך הא' כשיקחה משומן הגיד וקמקמחיו
 ודימה יפה אין לריך קליפה כלל וכ"ש השערה ששים
 זה לדעת פוסקים רבים ויכבדים היו לאחדים בהיתר
 זה נלמדים מ' משלשה דדים אם לר"י ורש"י וראב"ן
 מטעם היות מליחה זה לקדרה ואינה חשובה כרוחה
 ואם לדעת הרמב"ם וקצת פוסקים כפי דברי הרב
 המגיד כפי שני הטעמים שנחבתי וכו' לדעת הר"ם
 והר"י והסמ"ג וסמ"ק ומרדכי ומקצת רבוחינו והרפאים
 לפי עדות הרשב"א והר"ן מטעם היות שומן גיד
 וקמקוח בלתי אסורין מערובו' בשום עין החכר:

חרך הב' הוא כשחחר שינקחה יקלפו ממנה
 קליפה דקה כדי שיוכל להגעל כולה בבת אחת בלבד
 מ"מ אפשר שנגע שומן הגיד בה והיא מותרת זה לדעת
 הפוסקים שאנו סומכים ועושים מעשה עפ"י הוראותיהם
 הלא הם הרשב"א והר"ן והרא"ש מטעם דס"ל דאף
 במליחה דקדרה חשיב רוחה ומליחה שזה לללי ושומן
 גיד אסור מערובתו עכ"ל אינו מפעפע בללי ומליח
 ואינו אסור אלא כדי קליפה בלבד וכן דעת הר"י לפי
 דברי הרא"ש חו דדאי שטה מוסכמת לרוב רבוחינו
 הרפאים המחמירים בכל שלשה דברים הג"ל הם
 המדברים הירא"ל ורשב"ט ור"י מוינא ור"י מפריס ור"י
 סחם לפוס מאי דכתיבנא בהסכמת לשון המרדכי בגיד
 הנשה למעשה התרעולת דמייחתי ליה בכל הבשר בודאי
 ל שנמלא לא מגדולי עולם אלה מעשה שאסרו והלר"ס
 שים כי דייקת ביה שפיר משכחח דלא אמרו אלא בחלב
 גמור אך לעיני שומן גיד וקמקוח יס ליחס להם שטה
 זו המתנועת ולא הקלה והיא דעת הר"ם גם לא
 החמורה והיא דעת הר"ם ורבינו מגנלא ור"מ לפי מה
 שנחבתי דמודו בשומן גיד אע"ג דפליגי לעיני קרומות
 אם קן לפי פ"י שפירשתי דברי ר"ב ורבוחיו גם כי דמוק
 הוא ואין ל"ל שו דעת רבינו יואל ורא"ש וראבי"ה
 והרמב"ן דמקילי במליחה אף בדבר המפעפע וסוברים
 דאין מליחה אסרת אלא כדי קליפה:

האמנם לדעת הלכות גדולות ור"י הלגן דס"ל
 דשומן גיד מפעפע ולריך ששים ודאי אי הוה חתיכה
 זו לבדה היתה אסורה בהיות אין בהיתר כבוד האיסור
 האמנם בל"ד דנמלחה עם אחרות אפשר ללדד ולהתי'
 החתיכי' אפי' לדעתם ז"ל וכו' שאכתוב בע"ה:
 ואחר שהונח הדין קן בחתיכה זו יש לעיני בדין
 שאר חתיכות ולקד אינו אומר לדעת המקילים בדרך
 הא' גם כל החתיכות בהדחה בלבד ואולם לדעת
 המחמירים החכרים בדרך שני יש בעיני להחמיר ולהקל

חתיכה בשר זה לא נאסרה קליפתו אלא מחמת שזמן גיד שאינו אוסר אלא כדי קליפה כלל חף שזמן הבשר שנאסרה קליפתו אינו מפעפע ואינו אוסר ונחקיימו זה דברי הקולא והחומרא שהזכרתי לפי דעה בעלי הדרך הב' שהזכרתי:

האמנם גם לדעה הלכה גדולה זר"י הלבן המחמירים בשומן גיד יש ללמד דבריהם להחמיר ולהקל אם להחמיר כיון דשומן גיד שזה לחלב גמור לחתיכה ירך זו אסורה כיון לית בה ששים כנגד האיסור מורה חתיכה עצמה נבלה דאפשר דנמלחה חתיכה זו ראשונה ונאסרה היא עצמה ואין קי"ל לחלב מפעפע מחתיכה לחתיכה חף בלא רוטב ואם ק' אע"ג ללא נגעו כל החתיכות בשומן גיד עצמו כל א' בלעה פליטת חבירתה ונאסרו כל החתיכות וירך שיהיה בחתיכת הבשר ששים כנגד כל חתיכת הירך ובל"ד הרב' בררו ליל' בבשר ששים כנגד חתיכת הירך ואלו דברי סוף הגה"ח אשר ז"ל חתיכה שחלב דבוק בה ואין בה ששים ונמלחה כו' ואע"ג דהגה"ה זו בחלב גמור היא ופשטא דלישנא עכ"ל למוד ממנה לענין שומן גיד דאף הוא שזה לחלב לר"י הלבן דלדעיה קיימין:

ויש ללמד ולהקל דאע"ג דחתיכת ירך נאסרה לפי הדרך הא' לא נאסרה אלא היא לחלב דבוק בה מאי ואין בה ששים כנגד חלבה אבל שאר חתיכות דמספקין לן אי נגעו אי לא נגעו כשרוח על הדרך שכתב למעלה וכוון מותרות בלא קליפה משום דהכי דליסבחו ז"ל דשומן גיד הוי כחלב והלב מפעפע במליחה היינו בחתיכה עצמה אבל בשאר חתיכות לא דאפשר דסבירא להו ז"ל דאין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב ושום אחד מהגה"ה לא בלעה איסור כלל ואלה דברי מהר"ם בשערי דורא בהגה"ה ובפסק הנמלא בשמו בספר הרמב"ם שדפסו בוויניציאה וכן נמלא במרדכי וא"ח הרי הרשב"ה ורבינו אפרים וידולים אחרים כוזרים לחלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב וא"כ הרי הם מסכימים לאסור מטעם זה ונלטרף להם דברי ר"י הלבן ומדברי כול' חסתיים שמעמא לאסור כדברי ההגה"ח אשרי שכתבתי בלד החומרא לזה אומר דהכי הגה"ה ס"ל דאמר' חתיכה עצמה נעשית נבלה בכל האיסורים כולם ועוד דחיישין דילמא חתיכה האסורה נמלחה ראשונה ונאסרה וזר"י ששים כנגדה וכדברי הר"י מויינא שכתב במרדכי האמנם רבינו אפרים ס"ל ללא אמרין חתיכה נעשית נבלה אלא

קליפה ולא מחלק כלל וכן נמי כתב ואם אין ידוע מקום שנגע יקלוף כו' והא הכא נמי בספק נגעו שרי בקליפה ולפיכך נראה לע"ד דדעה הרב"ה דאיה דבלע כבוד ודלא ככל הפוסקים כדכתיבנא ואי בלע זה ראוי להחבטל בששים ואינם החתיכה אסור' ואסורה בחתיכה של כבוד ואי בלע זה ראוי לקליפה בשר המותר שבו מטיע לקליפה לנאסור מטעם כבוד אלא דבכולן ענין שבלע זה ראוי לקליפה יש חיקון לבשר זה והוא להסוי' הקליפ' האסורה הנכרת לעין וזהו חור הדין בחתיכה כבוד אסורה שנחשבה בהיתר והכרונה והשלכונה ששאר כל הבשר מותר והוא דקאמר לא בטלה והכל אסור לא אסור לגמרי קאמר אלא בטלה ברוב דין יבש ביבש והכל אסור עד שיקלפוהו וכלפי מה שמתיר בכוונת אס אינם של כבוד בלי קליפה מטעם הביטול כמבואר בלשון קאמר הכל אסור ובכך נחיישנו דבריו כהגון ומחוקן למדנו שאף עפ"י שיהיה בבלע כבוד והיתר מטיע לאיסור להחשיבו בו עכ"ל בהסרת הקליפה הכל מותר שהרי הכרנו חתיכה כבוד האסורה וסלקונה ולא נשאר בהן אלא היתר גמור וכיון שכן בל"ד כל שיקלפו החתיכה עצמ' ושאר כל החתיכות כמו כן הכל מותר בלי ספק זה לד החומרא:

ויש ללמד ולהקל ולומר דאע"ג דחתיכת ירך זו ודאי ירך קליפה היינו משו' דודאי לנו דנגע בה שומן של איסור אבל בכל שאר החתיכות שאין ידוע אם נגעו אם לאו כולוהו שרו מספקא דאכל חתיכה וחתיכה אמרין הא לא נגעו וכדכתב המרדכי בפרק גיד הנשה בהדיא ואם יעלה על דעתך לומר דאף לדעה זה יש להספק ולומר דאע"ג דשומן גיד לא מפעפע הרי שומן אחר מפעפע בטבעו ומליחה שזה ללגיה להרשב"ה ושאר פוסקים וב"ד איכא שומן דמפעפע דפשיטא דיש בין חתיכות בשר אלו חתיכות שמינות ואותו שומן אפשר שנגע בשומן גיד ונאסר קליפתו ושבו אותו שומן שנאסרה קליפתו מפעפע בכל הבשר הא ליחא לשום אי מהללדיס שהזכרתי אם לנד הקל הכל מותר מספק דאכל חתיכה וחתיכה אמרין לא נגעו בדבר כבוד וכיון ללא נגעו אין כאן שומן מפעפע ואם ללד החומרא דחיישין אכולן דילמא נגעו וכוון חתיכה קליפה כבר כתבתי בסמוך דדברי כל הפוסקים כאהד לומר דאין האיסור הנבלע מתפשט יותר מכדי טבעו הא' וכל שאין לו כח בטבעו לעבור יותר מכדי קליפה שוב אינו עובר יותר בשום דל ובבירור אמרו בענין זה שאף שומן שנאסר מבלע האיסור' כדי קליפה בלבד אין לו פשפוע של איסור כלל וכיון שק

מפעפע בלא רעטע וכוון נבלעו ונאסרו ואולם היינו דוקא כשלין בשאר החיכות ס' כנגד האיסור אבל אם בהם ששים לית דין לאסור החיכות כולן דהא ממה נפשך מותרות אי חלב מפעפע הכל מטערף לאסור ולהחיר ואם אין מפעפע אין כאלו איסור חוה צרור בתשובה זו:

גם כי יש טענה סופר בה שכתב אבל היכא שאין בה ששים ובשאר החיכות יש ששים עליך לתקנו ולהגיה ובשאר החיכות אין ששים מן החלב ודוק:

ואחר שעלה בידיו צרור זה הגה הסור מל"ד מכשול אחר והוא כי שאלתי את פי הקלבים ואמרו כי נמלאת בחתיכה דילאנטיירא זו דבוק קצת מחלב הכליות וכיון שכן דיי' יש כאלו חלב מפעפע ואוסר במליחה אף להרשב"א וחצירו אכן במה שכתבתי נסתלק גם איסור זה אפי' היה חלב כליות זה הנמלא בחתיכה זו שיעור גדול עד שאין בחתיכה עצמה ששים כנגדה חוה ע"פ צ' דרכים אלו שכתבתי אם להחיר הכל ואפי' החיכה עצמה או להחיר כל החיכות והיא גופה תאסר כדברי רבינו נתנאל:

ואולם בצאת ובתמים יש לוו היחר יותר מפורסם אף למחמירים בתכלית שאמרו הקלבים שחלב הכליות הנמלא בחתיכה יהיה שיעורו קרוב לשני דרה"ס ולא יותר על שלשה ואמרו כי דלאנטי"רא א' שוקלת מעט פחות ממאתים דרה"ס ויש מאתים ויש יותר הכל כפי גדלה וקטנה ועשה אם נשער חלב זה כשיעור הגדול שהוא ג' דרה"ס גם יש לשער הירך כשיעור הגדול והרי ימלאו בירך מאה ושמונים דרה"ס של היחר כנגד שלשה דרה"ס של חלב זה ואם נשער כשיעור הקרוב שהוא שנים דרה"ס הרי יש בחתיכה זו ואפי' קטנה שבקטנה ק"ך דרה"ס של היחר ומה גם כי מספק יש להקל ולשער בפחות שבשיעורין ונלמד זה מהגה"ה שמלאתי בש"ד אשר בידיו ח"ל וכשתראה לדעת האיסור של החלב או תגיה לנקר ירך א' על המיעוט שיכול ולא לחסוך ממנו הרבה עכ"ל ועם היות שראיתי שערס אחרים שאין בהם ההג"ה זו עכ"ל מספרי' דאיחא נלמד בצירור דיש לסמוך על המיעוט מן הספק וכלל הוא דמספיקא לא מחזיקין איסורא הגה"ה

ועוד דספיקא דרבנן דאע"ג דהחלב לפיניו עכ"ל שיעורו דבר ספק הוא וכיון שכן גם כי נקה כל לדי הדדי החומרות שכולן נחבזו בהג"ה הגה"ה שיעורא דס' הוי דרבנ' דאשרי שכתבתי בסמוך הרי מטע' דמדאוריתא אפי' לא

בבשר וחלב בלבד וק' דעת רבינו יקיר והרשב"א והרא"ם וכן כתבו הטור בשמו סי' ל"ב וק' דעת הרמב"ם בפ"ט מה' מ"א לפי דקדוק סדור דבריו בהחיכות פרקיו וכן העיד עליו ה"ה ז"ל וכיון שכן אפי' חימה דחתיכת ירך זה נאסרה והאחרות ג"כ מטורפו' עמה ונאסרו מחמת פליט' זו כשם שמטערפות לאסור כך מטערפות להחיר וא"ל ששים אלא כנגד השומן והקמקמות בלבד והרי ישן והכל מותר ואלו חתיכת ירך עצמה שמה נמלחה ראשונה ונאסרה ואינה חוזרת שוב להחירה אף לדעת הרשב"א ורבינו אפרים ז"ל עם היות הגרסא לע"ד דאף זו מן הדין מותרת מטעם דאין לחושבה שנאסרה ראשונה אלא שנאסרה בזמן שנאסרו כל שאר החיכות אבל האיסור נחערב בבח' אחת ונחבטל בבח' אחת והטעם דאע"ג דחתיכות הבשר נמלחות זו אחר זו עכ"ל קדימתן ואיסורן פורת' הוא בנ"ד ללא היות הבשר הרבה מאד וכיון שכן אין להחשיב קדימה זו המעוט' קדימה אחרת כלל:

ועוד דאפי' חימה דיש בקדימה זו איסור היינו שנדע ודאי שנמלחה ראשונה אבל השתא דספיקא לן אימו' אחרונה נמלחה או בזמן שהיה בבשר שכבר נמלחה ששים כנגד איסור שבחתיכת ירך זו ולפיכך אפשר לומר דאף לפי שטתה זו החיכה עצמה דינה שוה ממש לשאר החיכות וסמך לדברים אלו מלאתי במרדכי גדול ששטעט ואסר החתיכה עצמה מספק גם כי כל החיכות מותרים בצמת ח"ל צפי' גיד הנשה שאלו רבינו שמואל מאינא את רבינו נתנאל תקינהן על חתיכת בשר שלא נקרוה מחלבה כו' עד הוי כאלו דבוק בה הרי שרבינו שמואל פי' יפה בדבריו שני הגדין שכתבתי עם מה שכתבתי לדעת רבינו אפרים והרשב"א הן הן דבריו שכתב ועשה אם חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה כו' דשם שכל הבשר מטערף לבלוע איסור מטערף ג"כ להחיר ואפי' חתיכה עצמה ואין להוש לקדימה במליחה דפרשתא ועם מה שכתבתי בשם מהר"ם דחתיכה עצמה אסורה ושאר החיכות מותרות הוא אשר דבר ואם לאו היא אסורה ושאר החיכות מותרות כו' והשיב רבינו נתנאל להחמיר בשחיהן להסתפקו בענין פעפוע מחתיכה לחתיכה בלא רעטע אי נקטינן כרבינו אפרים וחבריו או כחולקים עליו ולפיכך כתב דלעולם חתיכה עצמה כולה אסורה כיון שאין בה ס' דלילמא הלכה כמ"ד אין חלב מפעפע בלא רעטע ואין כאלו בשר מטערף להיחר וזלתי גם שאר החיכות אסורות כל שאין בהם ס' כנגד האיסור שבהחתיכה זו דלילמא הלכתא כמ"ד חלב

יחירף חיך לשום לב אליה דאם באמ לנרף ולחמ חליו
 אפי' ציעחא בנחחא אחי' למיטר ולכן לומר חי חכס
 לב נקי הדעה יכיר לעגמו דרך ישרה ממולעמ להחיר
 ע"י קליפת בשר זה בלי פקפוק ואיסור כלל:

הריבוי הפרטי אחר היות שבשר זה דל"ד לא
 הושג עד שנחלק לחלקים רבים מחתלפס לרץ לעיין
 ולברר דרכי האיסור והיחר בכל חלק מהם ולכן יחלק
 דבור זה לארבעה דעים כמספר החלקים שנחלק בשר
 זה עליהם הדין הא' בדין אחינת הירך שנכבשה עם
 הבשר בחומץ הן אחת שהכבישה שזה הוא לביסול
 כדאמרינן בהדיא בפ' כ"ה ובפ' גה"כ ובפ' כ"ד עלין
 למימר' דשחולל כבוש הרי הוא כמבושל:

האמנם מהות כבישה זו מלינו בה חילוק רב בין
 המפרשים ז"ל דרש"י פי' בכל מקום וכבוש הוא דבר
 הנכבש בחומץ כדכחז ככילד עליון ובפר' חי מעמידן
 ועיין בפ' הודר מן המבושל מחי' דכבשין של גויס וכן
 בדוכחיה עובא ובקלח מקומות הוסף לומר בחומץ
 וחבלין דכחז בפ' גיד השה ובפ"ב דבינה ובמרדכי
 מלאחי סס בפ"ב דיו"ט שנחז בשם גדולים ללא בלבד
 שהיא בחומץ היה הכבישה אלא חף שהיא בכל משקין
 לא קרוי כבוש ובלבד ששהא הדבר הנכבש ההוא בדבר
 הלח ההוא שלשה ימים מעת לעת ואחרים החמירו
 יותר דבשהית יום וליה סגי זה נראה דעת הטור
 ס' ק"ה ונלע"ד דלפי דברי רש"י שנחז הכבישה היא
 בחומץ וחבלין א"ל שיהיה לה שלשה ימים ולא יום
 וליה אלא כל ששהא שיעור רחיצה דיו דהא חומץ
 וחבלין מרחיחין בשעתן מחוך יחדון וכדלמר' בפרק
 כל הבשר גביה לזון דאגב חורפיה דלזון בלע שמעיה
 שעפ"י הסכין ולגבי חלחית נמי אמרינן בפרק חי
 מעמידן דאגב חורפיה דחלחית בלע שמעיה של סכין
 של גויס וכיון דבלזון וחלחית אמרינן הכי הוא הדין
 לגבי חומץ וחבלין ושומים או שום דבר חריף אחר
 והיינו ללא כחז רש"י שיעור זמן כלל האמנם לזה יש
 ללמד ולומר דהיינו להרשב"א דס"ל דלזון וכל דבר חריף
 נאסר טלו ואין לו חקנה אבל לשאר מפרשים דס"ל
 דדוקא חלחית נאסרה טלו אבל שאר דברים החריפים
 אינם נאסרים אלא כבדי קליפה או מעליה. מקום נעושי
 אכבש אפשר לומר דלהבלי' האיסור בכל ההיחר עד
 שלא יהיה לו חקנה בקליפה לרץ זמן שהיא ומחן
 לדברי המרדכי ואין לומר דא"כ ה"ז שנאסר כדי קליפה
 אם ישאה שלשה ימים או יום וליה יאסר הכל לפי
 סברא זו אע"ג דבשעתו לא נאסר אלא כדי קליפה

חלב זה הכל מותר כיון שיש בלח בעל ברוב כדאיתא
 ששים בחתיכה ההיחר כנגד מיהו למ"ד מין במינו
 האיסור וחתיכה עגמה מותרת דאורחא ע"כ
 מאיסור חלב זה וכל"ש האחרות

נמצא כללן של דברים דכ"ד חי לא הוה ביה
 אלא מליחה לחודה דרך בשר שרי ויש לו חקנה לדעת
 רוב הפוסקים אם להר"י ורש"י ורשב"ן והרמב"ם
 בהדחה וניקור האיסור בלבד ואם לראב"ה ורבינו
 יואל והרמב"ן בניקור וקליפה שיקלפו מכל הבשר קליפה
 דקה מכל מקום איפשר שנגע האיסור בו ושתי דעות
 אלו דין שזה בין לשומן גיד בין לחלב הכליות דהא
 מטעם קולת המליח' אמו באים:

האמנם לדעת שאר המפרשים יש חילוק והוא
 דחי משום שומן זהו לדעת הר"ם והר"י וסמ"ג והמרדכי
 אין לרץ כאן אלא הדחה וניקור בלבד ולדעת הרשב"א
 והר"ן והרא"ש והירא"ף והירא"ל ורשב"ם ור"ב לרץ
 קליפ' כח' ויאלו בזה מכל ספק גם שנחבתי דדבריהם
 דמקילין בשומן גיד ואמרי ללא מפעפע ואין כאן אלא
 איסור נגיעה א"ל לקלוף אלא חתיכה דירך עגמה
 ושאר חתיכות מותרות ואפי' בלא קליפה וחי משום
 חלב הכליות נמי הכל מותר ואפי' חתיכה הירך וזלח
 קליפה כלל זה ברור ומוסכם לכל הדעות ואפילו לדעת
 המחמיר בחליות כיון דיש בחתיכה עגמה ששים כנגד
 האיסור ומה גם כי לדעת המקל' מלך מן הגדדים
 לא יתן ליכתב הית' לחחק פרסומו:

אך לדעת ר"י הלבן דמשום שומן גיד לחלב גמור
 יש ברבר שקול ויש להקל ולהחיר אלא חתיכה ירך
 עגמה חי סבירא ליה דחלב מפעפע בלא חטוב משום
 דהכל מלטרף להיחר אז חתיכה עגמה אסורה מטעמו
 של ר"י מויינא דשחא קתמה במליחה ושאר כ"ל הבשר
 מותר משום דא"ל ס' אלא כנגד האיסור שבחתיכה
 הרי ישק כי אין חתיכה עגמה נעשית כבלה להלרץ
 ס' כנגדה זה דעת ר' אפרים וחביריו א"ל חתיכה
 עגמה אסורה מטעם ספק הפסק בפעופע מחתיכה
 לחתיכה כדברי רבינו נחנאל ויש דבבר לנעוה ולהחמיר
 ולומר הכל כדברי הגה"ח אשרי הג"ל שנחבז כן להחמיר
 בעינן חלבגמור בלירוף כל לדי האיסורין בכללן דהא
 דשומן גיד מפעפע כר"י הלבן וחלב מפעפע בלא
 חטוב כדברי רבינו אפרים וחביריו וחתיכה זו נמלח'
 בראשול כדברי ר"י מויינא וחתיכה עגמה נעשית כבלה
 כדברי ר"ח וחביריו האמנם לידי אמינא חו חומר

וקן העלה רבינו שמעון בחרומוה פ' סאה חרומה וכו"כ
הר"ש צפרק גיד השה וקן הסכים הרשב"א וכיון שקן
בי"ד דעסם זה לא נחבשל קודם עירובו אלא במלח בלבד
ולכ"ע מליח לאו כרוחח דמבושל ואפי' לדעת המחמירים
לומר דחתיכה עגמה נעשיה נבלה בכל האיסורים אין
כאן איסור אלא צמר שעל העגס בלבד ומוח שבחובו
ולריך ששים כנגדם ולדעת ר' אפרים וחזיריו דאין כאן
חתיכה נבלה אין לריך ששים אלא כנגד האיסו' שיש
בדבר זה וכנגד האיסור שבלע מוח העגס:

השנייה מטעם קליפת הבשר שנאסרה מחמת
מליחה דמיון שלא יעלה קודם ביטול חור דין זה כדן
חתיכה שנאסרה מחמת בלע שבלעה היא לבדה ולא
היה בה שיעור לבעל איסור שבלעה וחרה ונפלה לחוך
חתיכות אחרות ונחשלו יחד וכו"כ לדעת האומרים דלא
אמר' חתיכה עגמה נעשיה נבלה אלא בצמר בחלב
אין לריך כאן אלא לשער בששים כנגד האיסור ואפשר
שבלעה קליפו' אלו בשעת מליחה ובלבד שקליפו' הבשר
יסירו כי היא לא חזרה להחירה וכן נחב הרשב"א
ולדעת האומרים דחתיכה נעשיה נבלה אמריק בכל
האיסורים לריך שיהיה בהיחר ששים כנגד קליפות
הבשר הדקות:

הדין הג' בענין הבשר שנחבשל לבדו כיון שאין
כאן איסור אחר אלא קליפת הבשר שנאסרה משעת
מליחה דרך חיקונה שיקלפו מכל חתיכות הבשר קליפה
דקה ואם יש בהיחר ששים כנגד איסור הבלוע בקליפו'
לדע' רבינו אפרים או יש בהיח ששים כנגד כל הקלי'
הדקה לדעת רבינו חס הכל מותר זולת הקליפה כח':
הדין הרביעי בענין הבשר מולוי"גאש או פאשע"ידי
אחר היות דבר ברור דאין כאן איסו' זולת קליפות
הבשר שנאסרה במליחה ואף להרשב"א דמיקל לעולם
לריך להסיר הקליפה האסורה ולהשליכה כדנתיבנא
ובחבשיל זה הסרה הקליפה מניעת בהיות כל הבשר
מוחלק לחלקים קטנים הרבה נראה דכל שיהיה בהיחר
ששים כנגד איסור הבלוע בקליפה לרבינו אפרים או
כנגד הקליפה לר"ח הכל מותר משום דע"כ ל"ק
הרשב"א דחתיכה שנאסרה אסורה לעולם אלא
בזמן שמכירה אבל לא בזמן שאינו מכירה וכן נראה
מלשון הרשב"א שנחב ובזמן שמכירו זורקה ואוכל השאר
עכ"ל דמשמע אבל אינו מכירה הותרה וליכא למידק
לאידך גיסא ולומר אבל אינו מכירה הכל אסור דהא
איכו ס"ל דאין בחתיכה שנאסרה בבלע משום חתיכה
כבוד וכן זולת אינה ברי לשנאמר שלא חבטל לעולם

משום דלא דמי דהתם ליכא שמנוי' דאיסור אלא מאי
דבלע ברשע וההוא כיון דבשעתו לא אסר אלא כדי
קליפה שוב אינו עובר עוד איסור שבאוחו קליפה ואוסר
עד עומק החר אבל הכא בצמר זה אינה חלב האיסור
חדש הנבלע בהיחר בכל עת ועת ולפיכך כל ששהה כדי
זמן שלשה ימים או יום ויללה חרה כבישה זו כבישול:
ואפשר דהיינו נמי דעת שתי הסברות ה' במרדכי
ולא חלקו כלל בין חומץ לשאר משקין והיה אפשר
לומר לפי דרך זה דלס הטג צמר זה קודם שהיה
היחר בקליפה עפ"י הדרכים ה' מפני שלא נחחדש
בו איסור כלל נוסף על המליחה רק לריך שהקליפה
תהיה גסה ביותר עד כדי עובי אצבע ללאח מידי ספק
הרשב"ד והר"ה שחבבו כן בהיה לזון שנחבחי האף
אמנם נראה לע"ד דאין לסמוך אשינויי דחיקי כי הק'
אלא דהוי לרש"י לא לריך זמן כלל מטעם חריפות
החומץ והחבלין זמן שנחתך בסכין אחד וכבישה לאחד:
ואפשר נמי שאף שני הדעות ה' במרדכי מודו

נמי דבחומץ וחבלין הוי כמבושל לשעתו וכן מלאחי
להר"ש מחמיר בענין שיעור הכבישה שנחב צפ' כל
הבשר ח"ל ושיעור כבישה כאלו נתנו על האחד כדי
שירחיח ויחמיל לבשל אס' נכבס חוך החר כשיעור זה
נאסר כל מה שבחוך החר ובפחות משיעור זה לא
נאסר אלא כדי קליפה ולפי זה דברי הטור שנחב שיעור
יום א' כדנתיבנא אינם דברי הר"ש ולפיכך נראה
לע"ד להחמי' כבישה ולהשוואו כבישול ממש:

יבזה הנה הדבר ברור דב"ד לריך ששים כנגד
האיסור שבחתיכה היך לבדה וכנגד האיסור הבלוע
בקליפה כל הבשר כדברי רבינו אפרים והרשב"א
וחזיריהם ולריך שיהיה כאן בין הבשר של היחר
והחומץ והחבלין משקל חמש עשרה ליערין ויותר הכל
לדעת רבינו אפרים ורבינו יקיר והרשב"א והר"ש
וארמב"ם ובלבד שיהיה קליפה דקה מעל כל הבשר
דכיון דנאסרה קליפה זו משעת מליחה שוב לא חרה
להיחרא וכדברי הרשב"א שנחב בשער החערובות ומה
גם כי לדעת האומרים דחתיכה עגמה נעשיה נבלה
לריך שיהיו ששים כנגד איסור מבחתיכה היך וכנגד כל
קליפת הבשר שנאסרה משעת מליחה:

הדרך הב' בדין הבשר שנחבשל עם עלם היך
זה בחבשיל יש לעיין בו ב' דרכים הא' בטעם עלם
היך שנחבשל עם הבשר וזהו לע"ד דאין כאן מטעם
זה איסור כלל מפני שהדבר ידוע דעגמות וקליפת
איסור מלטרפין הן להיחר זולת מוח שבחוך העלם

דאיסורה זה הוא ודאי ולא נשאר בלחו אף לדידה הכל מותר דאין כאלו טעם איסור חתיכה כבוד כדפי' הוא ז"ל דאין בבלע כבוד גם אין כאלו איסור ברירה ומאזה טעם יאסר הכל גם אפש' דס"ל למהר"ם כוונתו דטור וללא כהרשב"א בעיני הנצרכה השלכת הקליפה האסורה ולדידה אין כאלו דבר איסור המחייב להשליך דבר ממנו ואחר הדין להיות יחיד בששים ולא זו בלבד לדעת כל בני רבנותה אלא אף לראב"ה דס"ל דהני החיכות האסורות ממחמת החיכות כבוד והרי הן באיסורן עד שיסיר מהם קליפתן וכמו שכתבנו לעיל אין כאלו איסור כלל שהרי דבר ידוע שאין חתיכה כבוד אסורה אלא בעוד שלמה אבל אם בשוגג נחלקו לחלקים קטנים עד ששם אחד מהם אינו חשוב חתיכה כבוד כבר נסתלק איסורו דמשום כבוד וניחן שכן הרי תרסק בשר זה ריסק גמור בשוגג ובהעלם ידיעת איסור כלל והותר אף מטעם זה: וכלל אומרו בכל הכך שיעורן הוא לדעת המהדרין והמחמירים ואומרים שיש כאלו קליפה אסורה מטעם החומרי' ה' בדבור הכלל אבל לדעת המקילי' ואומרי' דאין כאלו קליפה כלל ה"ה רש"י וראב"ן והר"ם והרמב"ם המקילים במליחה לקדחה כל אחד מטעמו כדכתי' והר"ם והר"י ומה"ז והמ"ק המקילין בשומן גיד וליח כאלו איסור מליך קליפה אלא איסור שומן גיד לדעת קצת פוסקי' דהא חלב הכליות מועט הוא ואף בחתיכה עלמה נחבטל ולדעת מהר"ם והמרדכי המקילים בספק הנגיעה ודאי דלכל בני רוחה כל שני תבשילין אלו שחבטל בהם בשר לבדו וזאת בשר ירך ואין לריך שיעורין להחיר כלל דמותר ועומד הוא רק בחבטל שחבטל בו עגס הירך שם לריך שיעור לכ"ע וזאת הר"מ והר"י וששים אלו יהיו לרבינו אפרים כנגד האסור' ולר"ת כנגד כל בשר הירך וכדפרשית ולפיכך נר' לי דדבר ברור דאף כשנשאר בששים לדעת המרדכי ומחמירין יש לו לסמוך על דברי רבינו אפרים ורבינו יקיר והרשב"א והרמב"ם והר"ש דס"ל דבמאי דבלעה חתיכה משעריק ובוה ודאי איכא בנ"ד ששים של היחר כנגד האיסור ומה שפלט מהאיסור בכל קליפות הבשר דבר מועט הוא ואין לומר דכל פליטת חתיכה ירך בין מליר עלמה בין מליר שבלעה מחתיכו' ההיחר טלו אסור והרי יש כאלו איסור הרבה משום דבאמת לא כל פליטת החתיכה אסור משום דאין כאלו איסור אלא קליפה לבד אין כאלו ליר של איסור אלא ליר קליפה ואף בו אין לשער אלא בחלק האיסור שבו לא בכלו זה ברור לדעת כל הכך רבנותה דאי לא חיתא הכי נמלא רבינו אפרים ותביריו מחמירים יותר

ועוד דרך חומר ידידה למליך השלכת חתיכה עלמה אינה ברורה לדע' הר"י בטור סי' ק"ו: ועוד יש לי בזה טעם אחר יפה והוא שעירוב קליפה זו עם שאר הבשר היה קודם ביטול משעת פחות אוחה פחים ואז יבש היה לדע' דהוה ביה לחלוטית שנשאר בו משעת מליחה עכ"ל דינו כיבש זה ברור מהגהת מהר"ם ודברי ראב"ה המחמירים בשר שנמלח ביטול חד בחרי ומן הידוע דכל איסור שנערב בהיחר ביבש חד בחרי בטיל ומותר לאכול הכל זה דבר מוסכם לדעת הכל רק בסדר האכילה לבד יש חילוק ביניה' דלהרשב"א אוכל החתיכות א' וא' ולהר"ם אוכל ביחד ובנ"ד להר"ש הכל מותר ולהרשב"א דהכל מעורב אי אפשר למיכליהו אחד אחד אלא שאני אומ' דבין לדבר זה ובין לדבר זה בנ"ד יש להליך ששים ולהמוך עליו מפי שנין שבשר זה לא השגוהו חי אלא מבוטל יש בו שני טעמי' להחמיר הא' דברי הרשב"א שכתב בענין יבש ביבש ח"ל דוקא לאכול כל אחת בפני עלמה אבל לבטלן יחד אסור שהרי חזר האיסור להחערב עם ההיחר והרי הוא כשאר איסורין הנבלגין עכ"ל כלומר ודרך היחרו בששים כדרך שאר האיסורין וכמו שפי' הוא ז"ל יפה השנית דאפי' לדעת הר"ש שמתיר אפי' נחבטל אחר העירוב הי"ד כשודע האיסור קודם הביטול אבל כל שלא יודע עירובו עד אחר שנחבטל דרך בטולו בששים בלה ומה"ש הר"ש בפי' גיד הגשה וכ"כ הטור סי' ק"ט עם כי באמת מ"ש בשם הרשב"א להחיר לאכול החתיכות אחת אחת אף אחר ביטול ל"ע בדברי הרשב"א וכו"כ כיון דבנ"ד חזר האיסור המעורב ונחבטל ולא יודע עירובו עד אחר הביטול ודאי לדברי הכל לריך ס' אלא לדברי רבינו אפרים כנגד מה שבלעה חתיכה ולר"ת כנגד הקליפה ועם היות דבין זה מלח ביטול פעמים רבות לא נעלם מעיני שאין זה אלא טיגון האמנם לענין עירוב איסורין טיגון וביטול שיים הם שהרי יש שם משקה טופח וק נ"ה מפקקי הר"ש בפרק כל שעה בענין הכשר הכלים וגם לדעת מהר"ם לריך להשליך אפי' יבש ביבש כדמוכח בהגהת שערי דורא שנכתבי' אעבודא דשפחה שחלטה בשר עם קרוס כו':

והנה גם לדעתו י"ל דע"כ ל"ק הכי אלא כל שהחתיכות נפרדות ונבלות בעצמן אלא שאין ידוע אינו נגעה באיסור ונאסרה ולפיכך משליכין א' והשאר מותר אבל כל שהחתיכות מחוככות דק דק והכל בלול באופן שחי אפשר להשליך שום דבר מחערובת זה ולומר אפשר

זאת כלל הארץ אליו חססף. פיו יוצב חכמה יהיב חכמתו לחכימיו. הכל לריכז למארי חטיא. לאמר יוסף. ה"ה אבינו רועים מגינינו המאור הגדול. זור מחסה למעט ולמגדול: מגן הדור מר רב יוסף: סיני ורבה עוקר הרים צימנו וצשמאלו נר אלהים נשמת קרבנו חיים ברלנו חמיד יעמד לנו עטרה לראשנו וימנו ימין רוממה חסעדנו צימנו חושע יהודה וישראל יסכן לבטח במהרה צימנו חכ"ר:

שוב אמרתי אל לבי מה להביא לאיש האלהים הלחם אול תכלינו וחשורה אין להביא כי אם במעט לרי ומעט דבש הנוטף מעצי הכח"ב להחזק לו ולבקש מלפני רבינו ועטרת ראשנו יורה יורה יחיר לי שנים או שלשה ספיקות נסחפקו אלי בחבורו הגדול לדעת מה יהיה דבר המשפט ואלו הם מסעיכם למולאיכם:

ט ראשינה על מ"ש הטור ס"ס ל"ז גבי דחסה שנעטרה בחלוחת שיש להו חקנה דניכשניה דניידי וכל דפריש מרובא פריש כו' ועליו העד רבינו יופיין משלו דדברי הטור סותרין זה את זה דבס"י ק"י כחב אסברת ר"י דלא אמריק כל דפריש מרובא פריש אלא דומייא דחשע חטיית שהאיסור ידוע היכר במקומו אבל היכא דאין האיסור ניכר במקומו לא וחשוכו הרמחה ביישוב זה הלל הוא כחובה בספרו המפורז:

אלא דאכתי חמיהל לי דמדוכתא אחריתי דברי הטור סותרין אלו את אלו שהרי בשלח סי' י"ו מהטור השני כתב דאוחו ואח בנו שנעטרב בלחריס יש להם חקנה דניכשניה דניידי ממקום קביעותן כו' והלא אין האיסור ניכר וידוע במקומו וגם דברי הרא"ש מרפסי איגרי שכתב דין זה דאוחו ואח בנו בשם בעל הלכות גדולות ז"ל והוא מסכים עמו ולא חש לקמחיה שהרי בפרק גיד הנשה הסכי' לדעת ר"י דלא אמריק כל דפריש כו' אלא היכא שהאיסור ניכר וידוע ממקומו כו' והא מלחא קשה צעיני כחומץ לשיימם ולא ידענא מה ידון בה:

עם שאפשר ליישב ולומר לע"ד שאני אוחו ואח בנו דאין איסורו מגופיה אלא מדוכתא אחרניה דהכי כתב הר"ן ז"ל בפר' גיד הנשה גביה בריה דבעינן שיהא איסור' מגופיה ומשם נלמוד בעלמא דיש לחלק בין איסור' מגופו להיכא דאין איסורו מגופו יורנו רבינו חיה דרך יסכן אור:

יוד שנית נסחפק לי כמה שכתב הטור שיליה סימן ס"ט דבמקום שאין מלח מלי ילנו הבשר עד חצי גליה כו' ועל דברי הטור מייחי מר לשון ארשות חיים

מר"ת וחציריו ולהני ידוע שיעור האיסור שהוא כל החתיכה ולהני לא ידוע כמה יר פלט מעלמו או כמה יר צטר בלע וגאסר וחר לפולטו חו ודאי אינה לריכה לפנים וצורר הוא מדברי הרשב"א דלפי חשבון האיסור שנבלע מעטם האיסור משעריק ליה בכדי יר חתיכה או קליפה שנאסר כלל:

ולכן נראה לי דלסמוך דברי הנך רבוחתא חמשה לדברי רבן שמנה הגו' בקולת המליחה ושומן הגיד וספק הנגיעה ונחיר כל חצילים אלו מטעם איסור הקליפה ואע"ג דמר מחיר מהאי טעמא ומר מהאי טעמא עכ"ל נכון לרפרס יחד להחיר וכו"ש מהרי"ק בשם שמה"ל ושל"ב וגם כי לדידי וגם למחמיריס ואומריס שבכדי כל הקליפה משעריס כמדומה לי שיהייב היות בכל חציל מאלה ס' כנגד קליפת הבשר האסורה דקליפה זו דקה מן הדקה היא וכדכתיבנא עד שנמעט לא ימלאו לקליפה זו רק שחי פנות מפנות הגשם והס אורך ורוחב כי עומק אינו לעוטם מיטעו ודקוהו ולהיות שיעור חלי בסברא מסחפיל' למכתביה אליבא דכ"ע בלתי אל לבי דברתי ואסמוך ההיתר לכל העלי' לדעת רוב הפוסקים שאנו סומכים עליהם ומה גם כי בנ"ד יש הכרע אחד גדול ואף כי לא היה ההיתר צורר לדעת הפוסקים שאנו סומכים היה לנו לסמוך על טעם שאזכיר והוא כי לא היה למאריה דעובדא מאלל אחר לכל שלשה סעודות השבת וכי האי גוונא יש לסמוך על המחיריס כדאיתא במדכדי בפרק גיד הנשה גבי טפת חלב שנפלה בדופני הקדרה כו' וכן כתוב בהגהות פ"ט והטור סי' ל"ב והכא נמי לעפ"י שנאמר שלא היה בהיתר ששים כנגד הקליפה כדאי הם רבינו אפריס ורבינו יקר והרא"ש והרשב"א והרמב"ם לסמוך עליהם ואין לשער אלא בכדי בלע לפי חשבון לבד אף כי עפ"י הרמב"ם והרשב"א והרא"ש אנו סומכים בהוראתם ומה גם דאיכא שני גדולים שנעשו סייף להם:

סימן רמז

בית לחכמה כיחד תקועה. חלצה עמודיה שצעה. לכל המחנות מאסף: יושב על המשפט להסיר משולות: רוכב בשמי שמי המשלו'. עודה ביהוסף: הורת אמת היחה צפיהו: ומזון לכולא ביה כי רב הוא: כבית יוסף: יחיד בדורו ככבד זרחי. יושב בשבת תחכמוני ליישר אורחי. טוב מחרוך נחמד מכסף: וחוג שמים יתהלך מעל לרקיע. אלא אבני שיש טבור מגיע. וכי רשף: סגן ליה חכמה ודעת. יראת ה' היא אורו מודעת.

ועל השאלה השנייה אפשר ללמוד פליגי ומאי כל
 ארץ דקאמר ארצות חיים חצי ליה ומ"מ לכחילה יש
 לחוש למאי דמשמע מפשטא דלישנא דכל ארץ שהוא
 יוצר מהי ליה ומיבו אס ניכר שב כל דמו וזו
 לא נרדף :

ועל השאלה השלישית אומר דאין כאן השמטה
 דמוין שנבאר שם שמלה שמלחו בה אסור ממיל' משמע
 שאסור למלוח בו פעם שיה ואס מלחו בו הא ודאי
 פשיטא שאינו ייחר באותה מליחה ומה שיש להספק
 הוא אס הדיחו ומלחו במלה אחר אס הוא מותר אפשר
 דבר זה מחבאר מהסברות שנבחי בסוף סי' ע' :

ועל השאלה הרביעית אומר שמה שנבנה דהא
 עכברא בשיכרא היי כבוש כחומץ לא נדקא בזה
 דשיכרא אינו חומץ וגם אינו חריף כמוהו ומה שהקשיה
 מדפסקו כל הפוסקים אינם אלא דברי ריב"א וזו
 אדמייח' הפוסקי' מכלם הוה לך לאחויי מהר"א ש

עלמו שהביא דברי ריב"א וכחבחי דבריו שם בראש
 הסימן וכחב שם דחומץ אינו נאסר לריב"א אלא
 ביום שלם והיאך כחבחי על דברי הר"א ש להשוח
 חומץ לזר לפי מה שעלה בדעתך אבל אין הדבר כן
 שאני לא באחי ללמוד חומץ מיר להחמיר אלא להקל
 דבפחות מלוחו שיעור לא נאסר אלא כדי קליפה אבל
 בכדי אוחו שיעור או יותר לא נאסר החס לפרטי
 שזה כבר נבאר בחלח הס' מה פשוט מאד בדברי :

ע"כ מנאחי משאלות הס' ומחשבות הרב זלה"ה כחובים
 בליק :

סימן רח

שאלות שהאשכנזים אל הרב זלה"ה

יג שאלה סירכא מנב אונא לחבירחה לדעת
 הרמב"ם ז"ל מאי היא וכל הקד גרסוה ומפרטי סברתו
 למה נפקא מיניהו האמנם מקדם במקומותיו מפורשת
 והמוכה בשני עמודים חקיקים הבהו מיימויות הנמלאו'
 בארץ והמגיד משנה שנמלא להם מההלכה היא ל"ש
 בה"ג או שנמלא סירכא מלונא ללונא על הסדר והא
 דנסדרן כשרה היי מילי גנון ששוככות זו אלל זו אבל
 אס סרכות מנב אונא לגב אונא זו ובהאי גזונא שלא
 כדרך ששוככות אין זה נסדרן וקבלה הוא רב מפי רב
 דטרפה ועוד פסק בערך בשם ר' מנאל שקבל הוא
 רב מפי רב אפי' הן סרכות באמצע שחי אוחה ובמקום
 שמחילי לימלק מעיקרן אין שם סירכא והרי יש כאן

בשם הרי"ף והר"ם ז"ל כשאלים יוינס ומלוא בהם
 שרגילין לטנן במחבת שרדף למולחן ולשהוה כדי מליח'
 לקדרי' נו' ומלישינה משמע דבחי ליה אינו זכ כל דמו
 ופליג אסברת הטור שכחב דבחי ליה זכ כל דמו וכן
 נראה מהגהות שערי דורא הכחובות בדפוס קושטאמדינא
 יע"א יורנו רבינו וגאוננו חי פליגי חריייהו בזה ואס
 חמלא לומר דפליגי על מי נסמוך להוחה וכמאן עבדיק
 עובדא :

יא שלישיית נכספה נפשי לדעת מה יעשה למלח
 שמלחו בו פעם אחת אס מותר למלוח בו פעם שניה
 ואס חמאי לומר דאסור למלוח בו פעם שניה מה יהיה
 משפט הבשר ואס נרדף עוד מליחה במלה אחר והנה
 אדונינו העיד בנו בשלהי סי' ס"ט לבאר לנו דין זה
 בסי' ק"ה ואי בלכחי לגן עדנו שמה לא ראיחי מלוחה
 כנראה הסופר השמיט בשגגה :

יב רביעית על מה שנבחר בחלחל סי' ק"ה על
 מה שנבחר בשם הר"א ש כבוש ביר הוא שיעור בכדי
 שירחיח ונראה דה"ה לכבוש בחומץ ס' ולא ירדתי לסוף
 דעתו דהא עכברא בשכרא היי כבוש כחומץ דפסקו כל
 הפוסקים שמימיהם אנו שוחים ללא היי כבוש עד שישהא
 בחוכו יוס שלם מעת לעת :

אנא אדונינו מורה נדק אל ישיב פני שאלו ריקס
 דכ"ע ברירי להו וידעי דנהירי למר שבילי דנה"ר דע"ה
 נגלו לו כל שערי נדק וכל סחוס לא עממוהו לא היחה
 חכמה אשר שבה ממנו לכן האדון אדונינו עשה נא למען
 שמו הגדול ואס לא למעמי כי חורה היא וללמוד איי נרדף
 חטור יסור לי אהבה הקדמונים אבחי הקדושים אשר
 בארץ המה החיים והמחיים ואל חסתר פני הדרכת
 ממני כי פי המדבר מיחל ומלפני גשם נדבות משמי קדשו
 יייף אלהים להגיה חשכו ועל דרכינו נגה אור יורט
 יענוו בנדק נוראות ומחורחו החמימה ילמדנו יראחו
 נפלאות יערדף כמטר לקחו עוב חיל מים מדליו
 למופת וללוח נאס הכורע ומשחוחה ארעה בפשטו ידים
 עימו מיחלוח ומקוח להחאבק בעפר רגליו אפיס עובד
 לאדוני עחי מעבדי עבדיו הקטנים יאודה בכמה"ר
 אברהם חלנאזי נר"ו :

חשובה על השאלה הראשונה אין הגדון דומה לראיה
 דהיא דהר"ן למעטוי אס היא בלועה מחלב או דס
 וכיונא אבל אוחו וזה בנו איסורו מנפוח האל ולא בא
 לו ממקום אחר אבל טעם הדבר משום דע"כ לא אחר
 ר"י אלא בדרך שהוא אסור באכילה אבל לא באוחו
 וזה בנו דשרי באכילה :

יששאלהם עוד סרכא מגב אונא לבירח' לדעמ הרמב"ם ז"ל מאי היא וכחבת' בשאלה לשון ההגהות מיימוניות שמפרשים דהרמב"ם מכסיר בכל ענין כשהסרכא כסדרן גם הבאחס לשון מגיד משנה: המלא אלכס שפי" ק לדעת הרמב"ם ורצחם לעמוד על דעתי בזה:

חשובה ראשונה יודע לכס כי זה המגיד משנה שאחרתם אינו מהרב שחבר המגיד משנה והראיה ממה שכתב וכחב הר"ן כו' ולא חמלאו בכל מקום שכתב המגיד משנה וכחב הר"ן כי בזמן אחד היו ואללו אינו מנא מגיד משנה בזה שחיטה:

אחנה לענין השאלה והגהות פירושו כדעת הרמב"ם כאשר כתבתם ומדברי הלבו משמע שהוא מפ' דהרמב"ם סבר דאף מאונא לאול' שאלה טרפה כל שאינו מחיחך לחיחך וכיולא בזה כתב נמרדכי בשם הרמב"ם ולפי האמת נראה לי שיש להסחפק בדברי הרמב"ם כמו שנסחפקו הרא"ש והר"ן בדברו רש"י שכתב שלא כסדרן כגון שחיס הראשונות נדבקו בסירכא ממעל לאמנעית או מחחיה ומסחפק הר"ן בדבריו אם בדוקא נקט שחיס החיעו' אבל מזו לזו שאלה היו כסדרן או לאו דוקא אלא חדא מיניהו נקט לדוגמא והוא הדין לאידך וכן נסחפק הרא"ש בסברת רש"י ז"ל בחשובות כלל ב' וכיולא בזה יש להסחפק בדברי הרמב"ם:

ולענין הלכה אפילו במקום שוהגים כהרמב"ם ז"ל כקולוחיו וכחומרוחיו יש להחמיר בזה דספיקא דאורייתא לחומר' וכן אלו נוהגים כהרמב"ם ז"ל ואין לנו מחירים אלא מחיחך לחיחך בלבד וכן ראוי לעשות והיה זה שלום נאם הלעיר

יובץ בכמהר"ר אפרים קארן ז"ל

חלוק הרי זו טרפה וכ"ש אם דבוק' זע"ז או הראשונ' עם השלישית דטרפה מיהו רבינו המחבר כל זה משמיע ומכשי' בכל ענין כשסרכות כסדרן אחת אל חבירה הסמוכה לה חו היא גדולתן ורבינתן וכן כתבו רוב הגאונים וה"ג ורבינו גרשום מ"ה כמו כן ולא חילק וכן ר"י חמה על אוחה קבלה וכחב שמעולם לא שמע ולא ראה אדם שאסר דבר זה ורבינו יאודה הורה הלכה למעשה להחיר כי החלמוד אינו מחלק כלל בכסדרן בין סירכא לסירכא על"ל סמ"ג וכן הורה הר"ם ז"ל ע"כ לשון מגיד משנה אונא ש:מלאת דבוקה בחבירה הסמוכה לה מותרת שם אמר רבא הני חרי אוני דסמין להדי לית להו בדיקוחא אלא טרפה וה"מ שלא כסדרן אבל כסדרן כשהו דהיינו רביחיהו וכחב הר"ן שלא כסדרן לית להו בדיקוחא ואעפ"י שהוא סוחס אח הניקב ואינו מוציא רוח דהא קי"ל קרום שעלה מחמה מכה בריא' אינו כל' שסופו לייקב שלא כסדרן כגון שחיס החיחוח נדבקו בסירכ' ממעל לאמנעית או מחחיה וכן דעת הרב ז"ל:

נמצא לפי פירושם דבין מחיחך לגב או מגב לגב אינו פוסל באונה הסמוכה להם ויש חולק עליהם שאומרי' דאי לא היו מחיחו' לחיחך לא מחקרי כסדרן וגם יש מי שאוסר משיפולי לשיפולי אפי' באונא הסמוכה לה והרב מכסיר בכל ענין סרכא מאונא לאונא הסמוכה לחבירה ע"כ ורבותינו אחרונים בשיטתם נכספה וגם כלחה נפשינו לעמוד על דעת הרב ז"ל הולך לכ"ח למשרים מפי סופרי' ולא מפי ספרים האירו עינינו מאורי עולם מזהירים כסא חורחם ומעלתם יבן ויריס שימיענס עוד מבשר על ההרים סחרי חורה והוראה יועת טוב ותלום כנהרים אמן:

תושלב"ע